

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA KŘEŠŤANSKÉ VÝCHOVY

Marie Lakosilová

Studijní obor: Sociální pedagogika

PROJEKT ROZVOJE VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT
ARCIBISKUPSKÉHO GYMNÁZIA V KROMĚŘÍŽI

Bakalářský projekt

Vedoucí projektu: Mgr. Helena Pospíšilová, Ph.D.

Olomouc 2010

Věnováno Arcibiskupskému gymnáziu v Kroměříži.

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně a všechnu použitou literaturu a prameny jsem uvedla v závěrečném seznamu.

V Olomouci dne 9. června 2010

Děkuji především Mgr. Heleně Pospíšilové, Ph. D. za její čas, ochotu, trpělivost a laskavost, mnoho cenných rad a podnětů a veškerou pomoc, kterou mi v průběhu vedení mého bakalářského projektu poskytovala. Děkuji také P. Mgr. Pavlovi Stuškoví za jeho časté povzbuzování a doprovázení v náročném čase mého studia, za poskytnuté materiály a veškerou lidskou a duchovní pomoc a podporu. Mé velké poděkování patří všem, kteří si našli čas na rozhovor a kteří mi poskytli potřebné materiály a informace. Děkuji Miladě Škodové a mé švagrové Mgr. Markétě Lakosilové za jazykovou korekturu. Děkuji všem, kteří mě provázeli modlitbou a kteří mi jakýmkoliv jiným způsobem pomáhali. V neposlední řadě patří velký dík mým rodičům, neboť oni mi umožnili studovat a díky nim jsem mohla dojít až k této závěrečné fázi mého bakalářského studia. Děkuji jim za veškerou pomoc a podporu, kterou mi na této cestě poskytovali.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 HISTORIE.....	7
1.1 Historie školství v Kroměříži	7
1.1.1 Počátky školství v Kroměříži.....	7
1.1.2 Piaristé a další vývoj.....	8
1.2 Historie Arcibiskupského gymnázia.....	10
1.2.1 Co předcházelo založení	10
1.2.2 Založení	11
1.2.3 Historický vývoj zařízení.....	12
1.2.3.1 První období a jeho těžkosti (1854 - 1911)	12
1.2.3.2 Druhé období a jeho těžkosti (1911 - 1950).....	14
2 SOUČASNOST	21
2.1 Škola.....	22
2.2 Domov mládeže.....	26
2.3 Spiritualita	28
3 ROZVOJ AKTIVIT NA ARCIBISKUPSKÉM GYMNÁZIU – CYKLUS ZAMĚŘENÝ NA PATOLOGICKÉ JEVY, KRIZOVOU INTERVENCI A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVU	31
3.1 První setkání – závislosti	32
3.2 Druhé setkání – šikana.....	34
3.3 Třetí setkání – sekty a nová náboženská hnutí.....	37
3.4 Čtvrté setkání – poruchy příjmu potravy	40
3.5 Páté setkání – multikultura	42
3.6 Šesté setkání – sebevraždy.....	45
3.7 Sedmé setkání – manželství a domácí násilí.....	48
3.8 Osmé setkání – syndrom CAN	51
3.9 Deváté setkání – telefonická krizová intervence	53
ZÁVĚR.....	56
BIBLIOGRAFIE.....	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

V této práci se budeme zabývat Arcibiskupským gymnáziem v Kroměříži, jedním ze dvou gymnázií v Kroměříži a jedním ze tří církevních gymnázií na Moravě s nemalým významem pro široké okolí.

V první kapitole, která je pro větší přehlednost rozdělena do dvou částí, najde čtenář zmínku o vzniku Kroměříže a bude se moci blíže seznámit s počátky školství v Kroměříži, především s piaristy a jejich školami, které mají pro Kroměříž velký význam. Tato část umožní čtenáři náhled na stav školství v Kroměříži. Do něj vešlo jako další, nesmazatelná kapitola Arcibiskupské gymnázium, jehož historií se budeme zabývat v druhé části této kapitoly. Nejprve se zmíníme o několika důležitých událostech a situaci, která vedla k jeho založení, následně zachytíme samotné založení a soustředíme se na dvě období, kterými si gymnázium ve svém vývoji prošlo. Tato období lze rozdělit do let 1854 - 1911 a 1911 – 1950. V roce 1950 bylo Arcibiskupské gymnázium zrušeno. Na konci první kapitoly bude mít čtenář možnost nahlédnout do vnitřního života zařízení díky vzpomínkám tehdejšího absolventa J. Petruchy, který na Arcibiskupském gymnáziu studoval v letech 1937 - 1945.

Druhá kapitola začíná znovuoobením Arcibiskupského gymnázia roku 1990 a bude pojednávat jeho o současném stavu. Arcibiskupské gymnázium je komplex, který zahrnuje školu a domov mládeže. Obě dvě části spojuje bohatý duchovní život. Z tohoto důvodu kapitolu rozdělíme na tři části, ve kterých se budeme postupně zabývat nejprve školou, poté domovem mládeže a následně také spiritualitou. Na tomto místě je třeba upozornit na skutečnost, že činnost Arcibiskupského gymnázia je velmi rozsáhlá a není možné věnovat jí takovou pozornost, jakou by zaslouhovala, ba ani není možné ji všechnu zachytit a uvést.

Ve třetí části bakalářského projektu se soustředíme na rozvoj volnočasových aktivit na Arcibiskupském gymnáziu. Pro gymnázium navrhujeme cyklus zaměřený na patologické jevy, krizovou intervenci a multikulturní výchovu. Tento cyklus se bude odehrávat jedenkrát za měsíc v průběhu školního roku. Primárně si bude klást za cíl přispět k prevenci sociálně patologických jevů, která na gymnáziu probíhá. Cyklus se bude skládat z devíti setkání zaměřených na tato témata: závislosti, šikana, sekty a nová náboženská hnutí, poruchy příjmu potravy, multikultura, sebevraždy, manželství a domácí násilí, syndrom CAN, telefonická krizová intervence.

1 HISTORIE

1.1 Historie školství v Kroměříži

1.1.1 Počátky školství v Kroměříži

Kroměříž jako vesnice vznikala již před rokem 1110.¹ Teprve roku 1266 byla nazývána městečkem. Biskup Bruno ji dal obehnat hradbami.² (Srov. PEŘINKA, 1940, 11) Autoři se rozcházejí v tom, kdo Kroměříž povýšil na město.³ Pravděpodobnější však je, že to byl právě Bruno ze Schauenburku, kdo vysadil trhovou ves na město a založil svatomořickou kapitolu. Jeho nástupce, biskup Dětřich, už pak jen dílo dokončil.⁴ (Srov. FIŠER, KROUPA, 1991, 12) V průběhu let se Kroměříž rozvíjela po všech stránkách. Proto také získala pojmenování „hanácké Athény“, které jí zůstalo do současnosti. (Srov. MIKULÁŠEK, 1931, 67) Nutno však podotknout, že toto označení se zpočátku nevztahovalo na školství, jak se často uvádí. Kroměříž byla významným městem a svůj hrdý titul nesla dříve, než se v ní školství skutečně rozvinulo. (Srov. VRANÍK, 1931, 58) Z materiálů vyplývá skutečnost, že Kroměříž později školstvím vynikla a stala se „městem škol“ a centrem vzdělanosti, už význam Kroměříže a oprávněnost jejího titulu pouze potvrdila.

Základy pro pozdější rozvoj školství však položil už na počátku biskup Bruno ze Schauenburku, a to tím, že v druhé polovině 13. století založil farní školu při chrámu sv. Mořice.⁵ (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 21)

-
- 1 Pradávná Kroměříž byla významnou křižovatkou velkých evropských komunikací. Protínala se zde jantarová cesta s tratí, která směřovala ze Salcburska. (Srov. JŮZA, a kol., 1963, 8) První písemnou zprávu však můžeme datovat teprve k roku 1107. Tehdy olomoucký úředník kníže Otta II. Černý prodal osadu s mostním mýtem olomouckému biskupovi Janovi. Tak se Kroměříž stala součástí majetku olomouckého biskupství a postupně i rezidencí olomouckých biskupů. (Srov. FIŠER, KROUPA, 1991, 11-12)
  - 2 Nechal také položit základy chrámu sv. Mořice, jedné z nejstarších staveb ve městě. Stalo se tak kolem roku 1260. (Srov. POSPÍŠIL, 2001, 23) Dalšími autory, kteří se více zmiňují o tomto chrámu sv. Mořice, jsou Peřinka (PEŘINKA, 1940, 28-29) a Jůza a kol. (JŮZA, a kol., 1963, 15-23).
  - 3 Jůza a kol., Paprocký a Fišer s Kroupou zastávají názor, že Kroměříž na město povýšil biskup Bruno, Peřinka a Pospíšil uvádějí, že to byl až jeho nástupce, biskup Dětřich.
  - 4 Roku 1290 dal městu brněnské právo s povolením svobodně si volit rychtáře. (Srov. FIŠER, KROUPA, 1991, 12) Toto a ještě další práva, která městu udělil, pak už jen potvrdil roku 1340 Karel IV. (Srov. BREITENBACHER, 1931, 20) Konkrétně listinou ze dne 1. 6. 1340 při svém pobytu v Kroměříži. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 22) Za biskupa Dětřicha bylo také patrně dokončeno městské opevnění. (Srov. JŮZA, a kol., 1963, 12) Více o městských hradbách píše Peřinka ve svých Dějinách města Kroměříže (Srov. PEŘINKA, 1940, 11-15).
  - 5 Konkrétně se tak stalo roku 1267 a jednalo se o latinskou školu katolickou při dómu sv. Mořice. (Srov. ŽOUREK, 1948, 35) Mikulášek se zmiňuje o tom, že to byla škola podobná jako v Olomouci při dómu sv. Václava. Již tehdy byla škola při dómu sv. Mořice střediskem kulturních snah. (Srov. MIKULÁŠEK, 1931, 67) Později ji také podporoval biskup Jan ze Středy, velký milovník umění a vzdělanosti. Měla dobrou

V době husitství, které se zde velmi rozšířilo, byla Kroměříž považována za nejradikálnější město ve věcech víry na Moravě. Je téměř samozřejmé, že husitské myšlenky pronikly i do zdejší školy, která byla v této době přestěhována ke kostelu Panny Marie.⁶ Po období, ve kterém se v Kroměříži vystřídalo mnoho světských držitelů, získali město opět olomoučtí biskupové. Stalo se tak roku 1500. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 21 – 24) Téhož roku se škola znovu změnila na latinskou školu katolickou, která již zůstala při kostele Panny Marie.⁷ (Srov. ŽOUREK, 1948, 35)

V době třicetileté války zřídil kardinál Ditrichstein v Kroměříži jezuitkou kolej.⁸ Vpád Švédů však znamenal pro jezuitskou školu v Kroměříži konec. Trvala zde pouhých sedm let. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 24)

Je třeba dodat, že v Kroměříži žila také početná židovská menšina, která měla svoji školu. Byla založena již koncem 14. století. Dochovalo se však o ní jen velmi málo zpráv. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 25)

1.1.2 Piaristé a další vývoj

Pro kroměřížské školství se stal významným rok 1687, kdy Karel z Lichtenštejnu-Castelkorna⁹ uvedl do Kroměříže řád piaristů¹⁰ (Srov. JŮZA, a kol., 1963, 39) a založil piaristické gymnázium. Piaristické gymnázium je pro účely naší práce významné, neboť jej zpočátku navštěvovali i chovanci arcibiskupského ústavu do doby, než získal právo veřejnosti, a tedy i maturity. Piaristické gymnázium v Kroměříži bylo založeno jako osmý piaristický ústav na Moravě a v Čechách. K založení došlo latinskou listinou v kroměřížském zámku 16. 6. 1687. Listina stanovila pedagogické povinnosti členů koleje, kterých mělo být dvanáct,

---

úroveň. Je zmiňován vyučující páter nazývaný Magister Gregorius rector scholarum in Cremosier či magister Fridmannus, městský písař. Za zmínku také stojí, že na této škole získal vzdělání například slavný kazatel a předchůdce Jana Husa - Jan Milíč z Kroměříže. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 22)

6 Roku 1432 se tak z latinské školy katolické při dómu sv. Mořice stala latinská škola husitská při kostele Panny Marie. (Srov. ŽOUREK, 1948, 35)

7 Strížová tuto změnu zachycuje v širším kontextu. „Za olomouckého biskupa Stanislava Turza /1498 – 1540/ se pozvedá život města. ... Snaží se o omezení vlivu utrakvistů ve městě, povolává katolické faráře. Do této doby spadá i rekatolizace kroměřížské školy.“ (STRÍŽOVÁ, 1981, 24)

8 Konkrétně roku 1636. Jednalo se o jezuitskou vyšší školu latinskou. (Srov. ŽOUREK, 1948, 35) Prvním rektorem byl jezuita Jiří Leo. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 24)

9 Karel z Lichtenštejnu-Castelkorna byl olomouckým biskupem v letech 1664 – 1695. Výrazně se zapsal do dějin Kroměříže. Mimo jiné zde postavil zámek, mincovnu, domy pro kapitolu a úřednictvo, opravil kostel sv. Mořice, vybudoval Květnou a Podzámeckou zahradu, založil knihovnu a obrazárnu, postavil kašny na náměstích. (Srov. BERNARDOVÁ, 1990, 29 - 30)

10 „Piaristé jsou výhradně školským řádem, který se věnuje výchově a vzdělávání mládeže.“ (STRÍŽOVÁ, 1981, 25)

a určila pro ně stálý roční příjem. (Srov. SVÁTEK, 1989, 37) Ačkoli původní špitální kostel nevyhovoval, pustili se piaristé nejprve do stavby koleje, gymnázia a pěveckého semináře. Ke koleji byl základní kámen posvěcen roku 1688, ke škole položen roku 1694 a se seminářem se začalo roku 1698. (Srov. JÚZA, a kol., 1963, 39) Na místě původního špitálního kostela postavili piaristé dnešní kostel sv. Jana Křtitele. Základní kámen k tomuto kostelu byl položen 9. 9. 1737. Stavba kostela sv. Jana Křtitele trvala 31 let. (Srov. PEŘINKA, 1940, 39) O stavbu všech nových objektů¹¹ se zasloužili postupně dva rektori. Jednalo se o prof. Karla Kornela Horneše a prof. Jeremiáše Soudného. (Srov. SVÁTEK, 1989, 37 – 38)

Vznikla tak střední škola, která se řadila spolu s gymnázií v Mikulově, Litomyšli a v Praze k předním školským ústavům v Čechách a na Moravě. (Srov. SVÁTEK, 1989, 37) Zároveň se jednalo o nejstarší střední školu v Kroměříži. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 36) V pěveckém semináři probíhala rozsáhlá umělecká činnost.¹² V květnu roku 1777 byl vydán patent, kterým se šestitřídní gymnázium stalo pětitřídním a do první a druhé třídy byla jako vyučovací jazyk zavedena místo latiny němčina. Nicméně roku 1818 se gymnázium opět stalo šestitřídním a roku 1849 dokonce osmitřídním. (Srov. SVÁTEK, 1989, 38 - 39) Ke gymnáziu postupně přibyla hlavní škola se čtyřmi třídami,¹³ nižší reálka a domácí teologický ústav.¹⁴ (Srov. SVÁTEK, 1989, 38)

Převážná většina studentů byla českého původu. Vyučující na piaristickém gymnáziu sice patřili k oporám německých pozic v Kroměříži, ale je také pravdou, že mnoho z nich si bylo vědomo svého slovanského původu. Mnozí byli nejen vynikajícími vědci a pedagogy, ale i významnými národními buditeli.¹⁵ (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 36 – 37)

---

¹¹ Jedná se o gymnázium, kolej, pěvecký seminář, kostel.

¹² Karel z Lichtenstejnu-Castelkorna byl nadšeným příznivcem hudby. Šlo mu o vzdělání a výchovu sociálně slabé mládeže především na svých statcích. Hlavním účelem založení byla patrně snaha o povznesení církevního zpěvu a hudby na kůru sv. Mořice, o zvýšení jeho úrovně a lesku bohoslužeb. (Srov. BOMBERA, 1989, 52 – 54)

¹³ Hlavní škola při gymnáziu vznikla na základě patentu ze dne 6. 12. 1774, jímž byl vyhlášen všeobecný školský řád. V letech 1869 - 1870 pak byla přeměněna na obecnou školu. (Srov. SVÁTEK, 1989, 38)

¹⁴ Měl vysokou úroveň. Byl zřízen za účelem odborného vzdělání mladých piaristů. (Tamtéž.)

¹⁵ Z těchto významných osobností je třeba zmínit jednoho z prvních českých buditelů – Gelasia Dobnera, dále rektora koleje P. Františka Moravce a prefekta P. Adolfa Pilaře, kteří v Kroměříži sepsali třísvazkové dílo „*Moraviae historia politica et ecclesiastica cum notis et animadversionibus criticis*“. K sepsání bylo použito českých, polských, rakouských i uherských pramenů. Německý překlad výtahu díla byl schválen jako učebnice pro gymnázia. K jeho vydání však nedošlo. Dále je třeba zmínit profesora Kassiana Jana Rachlíka či Lamberta Schwarze, významného národního buditele v Kroměříži a jednoho z mála, kteří ve městě ovládali český pravopis. Nelze vynechat ani Josefa Liboslava Rettiga, Gilberta Blažka, který i proti osnovám učil česky a v neděli vyučoval českou mluvnici, Antonína Konstantina Vitáka a Františka Xavera Jana

Piaristické gymnázium je významné také tím, že zde studovalo mnoho židovských žáků. Přestože studovali na všech školách staré česko-moravsko-slezské provincie, nejvíce jich bylo zapsáno právě v Kroměříži. Např. ve školním roce 1876 – 1877 jich na gymnáziu studovalo 78. Piaristé tak plnili to, co jim uložil jejich zakladatel Josef Kalasanský, aby do svých škol přijímali i syny evangelíků a židů. V případě kroměřížského gymnázia to byli nejen studenti z města, ale i z jiných míst na Moravě či z nejrůznějších částí Německa. (Srov. SVÁTEK, 1989, 40 - 41)

V roce 1851 byla na piaristickém gymnáziu prohlášena vyučovacím jazykem němčina. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 38) Od roku 1861 zde mohli učit i svěští profesori. V roce 1874 převzal správu piaristického gymnázia stát. Konkrétně bylo gymnázium pod zemskou správu převzato 26. 2. 1874 jako německé gymnázium. I nadále zde však studovala většina žáků českého původu. Projevovaly se snahy alespoň o zřízení českých poboček při gymnáziu, nicméně neúspěšně, a to až do založení samostatného českého gymnázia roku 1882. Od toho roku studovala většina českých studentů na novém gymnáziu. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 38 – 39) Německé gymnázium potom trpělo nedostatkem žactva.

Roku 1854 založil pastýřským listem arcibiskup Bedřich Egon Fürstenberk v Kroměříži ústav, který měl za úkol připravovat budoucí studenty teologie, a to jak po duchovní a morální, tak po odborné stránce. (Srov. ČERVINKA, 2007, 5) Jednalo se o Diecéšní učiliště pro předměty gymnasiální při arcibiskupském semináři v Kroměříži.¹⁶ (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 23)

Do roku 1911 žáci Diecéšního učiliště skládali zkoušky a v určitých obdobích také navštěvovali výuku na piaristickém a později německém gymnáziu. Německé gymnázium bylo po státním převratu zrušeno. (Srov. PEŘINKA, 1940, 40)

1.2 Historie Arcibiskupského gymnázia

1.2.1 Co předcházelo založení

Založení Arcibiskupského gymnázia předcházelo několik důležitých událostí. Především

---

Veselého. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 36 – 37) Byla zde však ještě celá řada dalších významných osobností jako PhDr. Florus Ignác Stašek, astronom, či PhDr. Kasián František Halaška, fyzik, rektor univerzit v Praze a ve Vídni. (Srov. SVÁTEK, 1989, 39) Výčet jmen by byl téměř nekonečný. Viz SVÁTEK, 1989, 39 – 41.

¹⁶ Dále se tomuto tématu věnujeme v kapitole 1.2.

se jednalo o rozrušení sítě církevních gymnázií, které nastalo v osvícenském 18. století.¹⁷ Dále v tomto období převzal výchovu kněžského dorostu do svých rukou stát. To se neosvědčilo a ústavy byly zavřeny.¹⁸ Poté nastal výrazný úbytek kněží. Konečně se také na počátku 19. století změnilo prostředí, z něhož studenti teologie pocházeli. Dříve to byla především města, nyní nastoupil venkov. Problém ovšem nastal v přístupu budoucích studentů ke vzdělání. Díky eliminaci církevních gymnázií ztratili chudí studenti potřebnou podporu.¹⁹ Všechny tyto události šly ke snaze zřídit ústav pro studenty, kteří se chtěli věnovat kněžství. Jako svůj závazek přijal tento úkol už arcibiskup Maxmilián Josef svobodný pán Sommerau-Beck, nicméně nepříznivé události mu nedovolily kapitulaci splnit. Převzal jej ale jeho nástupce Bedřich Egon Fürstenberk. Při výběru města se rozhodl pro Kroměříž, kde už v té době stálo piaristické gymnázium. To ovšem nebylo přímo určeno pro kandidáty bohosloví. Zároveň tu byla i snaha uchránit studenty před šířícím se liberalismem. (Srov. ZUBER, 1991, 11 – 12) K tomu přistoupil ještě jeden důvod. Na piaristickém gymnáziu se vyučovalo výlučně německy. Budoucí duchovenstvo působící na Moravě potřebovalo ovšem dobře znát i český jazyk. (Srov. ČERVINKA, 2007, 5)

1.2.2 Založení

Roku 1854 založil pastýřským listem arcibiskup Bedřich Egon Fürstenberk v Kroměříži ústav, který měl za úkol připravovat budoucí studenty teologie, a to jak po duchovní a morální, tak po odborné stránce.²⁰ Ředitelem jmenoval dosavadního místoředitele kněžského semináře v Olomouci Františka Dvořáka. Neoficiálně se tento ústav dlouho nazýval „malý seminář“. (Srov. ČERVINKA, 2007, 5)

Neměli však prostory. Vhodné místo pro plánovanou budovu se našlo mezi Mlýnskou bránou a chrámem sv. Mořice. V té době tu stály jednak byty pro arcibiskupské úředníky, jednak konírna a jízdárna. Zachovala se tu i část městských hradeb. Zpočátku se přestavěly úřednické byty na místnosti pro chovance. Ukázalo se však, že tyto úpravy nestačí. Proto bylo roku 1856 rozhodnuto postavit novou budovu.²¹ Měla stát v místech arcibiskupské jízdárny

---

17 Původně bylo v olomoucké diecézi 18 jezuitských a piaristických gymnázií. Zůstalo jich však pouze osm, a to pod státní správou. (Srov. ZUBER, 1991, s. 11)

18 Teologie v Olomouci byla ponížena na lyceum. (Srov. ZUBER, 1991, s. 11)

19 S ústavy byly spojeny bohaté nadace. Ty ovšem zabavil stát. (Tamtéž.)

20 V pastýřském listu se přitom opíral o 300 let starý předpis tridentského koncilu. Ten biskupům přikazoval zřízení institutů pro předvýchovu kléru. V listě také udal zásady pro přijetí do konviktu. (Srov. ZUBER, 1991, 12 - 13)

21 Plány k ní vypracoval vídeňský architekt Lippert. (Srov. ZUBER, 1991, 13)

vedle kostela sv. Mořice a zahrady arcibiskupského právního zástupce v bývalém městském příkopě. (Srov. BLAŽEK, 1931, 72) Se stavbou se započalo v první polovině následujícího roku. V listopadu již byla stavba z velké části ukončena, nicméně úplné dokončení přinesl až rok 1860.²² (Srov. ZUBER, 1991, 13)

1.2.3 Historický vývoj zařízení

Zařízení prošlo od svého založení dlouhou a bohatou historií. Můžeme ji rozdělit na několik období.

1.2.3.1 První období a jeho těžkosti (1854 - 1911)

Původní ústav po svém založení nebyl gymnáziem v dnešním smyslu slova. Neměl právo veřejnosti, a tedy ani maturity. Chovanci byli v ústavu skutečně především vychovávaní.²³ Zpočátku denně docházeli jako řádní žáci do piaristického gymnázia, které právo veřejnosti i maturity mělo.²⁴ (Srov. ČERVINKA, 2007, 6)

Ve třídách však byl velký počet studentů. Když byl ministerským výnosem roku 1857 určen počet žáků v jedné třídě na 50, pro chovance zde už nezbývalo místo.²⁵ (Srov. ZUBER, 1991, 13) Pro školní rok 1857/58 byla na kardinálovu žádost v Kroměříži učiněna výjimka a chovanci tedy mohli dále docházet do piaristického gymnázia jako řádní žáci. V následujícím školním roce 1858/59 se situace vyřešila zavedením domácího studia pro první a druhou třídu a postupně se tato forma studia rozšířila i na ostatní třídy.²⁶ Nicméně chovanci, kteří začali chodit na veřejné gymnázium, studium na veřejném gymnáziu již dokončili. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 18 - 19)

Předpokládalo se, že ve většině případů nastoupí chlapci po dokončení studia

---

22 Vznikla tak dvouposchodová románská budova s krásnou gotickou kaplí, prostrannými světlými chodbami a sály, které sloužily jako studovny a ložnice chovanců. Příčný trakt ke kostelu sv. Mořice byl v přízemí upraven na kuchyň a v prvním poschodí na jídelny. (Srov. BLAŽEK, 1931, 72)

23 Hned v prvním ročníku také dostávali tonsuru a chodili v klerikách. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 18)

24 V ústavu se jim mělo dostávat jen výuky náboženství, „moravského“ jazyka a církevního zpěvu. (Tamtéž.)

25 Kroměřížské gymnázium bylo zpočátku jediné na Hané a bylo hojně navštěvováno. Když do něj v roce 1854, kdy ústav začínal, přibylo 26 chovanců a následující školní rok dalších 29, je pochopitelné, že se tím počet žáků značně zvýšil. (Tamtéž.)

26 Situace nebyla jednoduchá. Bylo třeba upravit řád, postarat se o pomůcky a vyhledat z kněží v duchovní správě schopné učitele a prefekty. Postupně vzniklo osm ročníků studia. Protože však byl ústav soukromý a bez práva veřejnosti, vydávané latinské vysvědčení nemělo veřejnou platnost. Jeho úřední titul zněl „Diecézní učiliště pro předměty gymnasiální při arcibiskupském semináři v Kroměříži“. Studenti tohoto Diecézního učiliště se tedy mohli stát pouze bohoslovci. Kdo chtěl dále studovat na jiné fakultě, musel se podrobit zkoušce na některém státním gymnáziu. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 18 – 19, 23)

do kněžského semináře. K tomu nebylo v té době třeba maturitní zkoušky.²⁷ (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 18 - 19) Situace se však brzy změnila.

Od roku 1869 bylo v monarchii nařizeno mít splněny pro přijetí na teologické fakulty státní maturitní zkoušky. (Srov. ČERVINKA, 2007, 6) Vedení ústavu vyřešilo tuto situaci tak, že žáci sedmé třídy začali studovat na gymnáziu jako privatisté a žáci osmé třídy jej navštěvovali klasicky. Nicméně ani tento způsob studia dlouho nevydržel a od roku 1874 začali veřejné vyučování navštěvovat i žáci sedmé třídy.²⁸ Domácí studium tak zůstalo omezeno na šest tříd.²⁹ (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 23) Ústav se díky velké podpoře, kterou poskytoval chudým studentům, stával stále více přitažlivý.³⁰

Otázka přístavby budovy se brzy stala velmi naléhavou.³¹ Návrh postavit zcela nový, moderní ústav u Barbořiny³² byl zamítnut patrně kvůli velké vzdálenosti od chrámu svatého Mořice. Zůstal tedy na svém původním místě. Se stavbou budovy se začalo roku 1910 a zakončena byla posvěcením této nové přístavby v červnu roku 1913.³³ (Srov. ZUBER, 1991,

---

27 Podle konkordátu z roku 1855 měl biskup právo úplně samostatně přijímat chlapce ke kněžství. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 19)

28 Aby žáci mohli být na gymnáziu do sedmé třídy zapsáni, museli skládat před prázdninami po ukončení šestého ročníku zkoušku. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 23)

29 Pochopitelně bylo třeba přizpůsobit rozvrh předmětů a hodin jim věnovaných rozvrhu gymnázia. Především došlo k navýšení počtu hodin němčiny. Ačkoliv vyučování probíhalo v jazyku německém a jen občas byl použit na výpomoc jazyk český, přece jen bylo třeba dobře hochy připravit kromě německého studia na gymnáziu i na německou přijímací zkoušku a maturitu. Výrazně se však zvýšil také počet hodin jazyka českého, neboť žáci již nebudou mít takovou možnost se v češtině zdokonalovat. Dále došlo k navýšení počtu hodin řečtiny. Naopak sníženy byly hodiny latiny. Z dalších předmětů se výrazně zvýšil přírodopis, který dříve v nižších ročnících zcela chyběl. Také dějepis a zeměpis spolu s matematikou zaznamenaly navýšení. Naopak úplně vypuštění postihlo fyziku a filosofickou propedeutiku, které bývaly až ve vyšších ročnících. Nezměněno snad zůstalo pouze náboženství. Vyučovací látka měla být probírána v těsné shodě s látkou na gymnáziu. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 19, 23 - 24)

30 K tomu jak se snažil ústav studentům pomáhat, nacházíme, i když z doby pozdější, podrobnější záznamy. Zeno Jockl píše, že ústav byl založen za tím účelem, aby umožnil studia chudým chlapcům, kteří by se chtěli věnovat kněžství. O to se také snažil. Poskytoval nízké stravné s velkými slevami a stipendia. I když postupně se muselo slev ubírat, aby se ústav udržel v chodu, neboť roční schodek v rozpočtu byl veliký. Mnozí posílali na podporu chovanců své příspěvky. Tak bylo možno v letech 1910 - 1935 rozdat na stipendiích 690 291 Kč. Roční průměr na slevy činil 12%. Jednalo se tak za 25 let přibližně o částku 1 400 000 Kč. Většina příjmů zůstávala výdajem v Kroměříži. (Srov. JOCKL, 1935, 29 - 31)

31 V ústavu bylo místo pro 220 chovanců. Počet přihlášek však vzrůstal a nepostačovala již ani místa u piaristů, ve františkánském klášteře a v kapitulním domě. (Srov. BLAŽEK, 1931, 73)

32 Kopec na okraji Kroměříže. (Pozn. aut.)

33 Seminární budova byla tehdy rozšířena o novou přístavbu se stejným čtvercovým dvorem na místě arcibiskupských koníren a letní jízdárny. Stavba byla svěřena staviteli Zajíčkovi. Již ve školním roce 1912/1913 se zde začalo vyučovat, ačkoliv úpravy ještě pokračovaly, a to až do roku 1914. Přitom byla upravena i stará budova. Byl zaveden vodovod, ústřední topení a elektrické osvětlení. Zřídila se kaple sv. Stanislava, upravila se zasedací místnost a domácí nemocnice. (Srov. BLAŽEK, 1931, 73) Dále také, protože v době přestavby získal ústav právo veřejnosti a stal se v plném smyslu gymnáziem, bylo třeba zřídit mnoho nových místností, ať už šlo o místnost pro kreslení či tělocvičnu nebo o ředitelnu, sborovnu, kancelářské místnosti apod. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 25)

14)

Vedení ústavu si stále více přálo získat právo veřejnosti, a to zvláště po odchodu posledních piaristů z gymnázia (1874) z důvodu nedostatku kvalifikovaných učitelů.³⁴ Arcibiskup je v tom podporoval. Posílal schopné kněze na univerzity, aby získali tutéž kvalifikaci jako státní profesori. Nicméně ani jemu, ani jeho nástupci (Theodoru Kohnovi), který též posílal kněze na odborné vzdělání, se výsledku dosáhnout nepodařilo.³⁵ Teprve arcibiskupovi F. S. Bauerovi se podařilo roku 1911 získat pro kroměřížský ústav právo veřejnosti a s tím i státními úřady uznávané maturitní zkoušky. (Srov. ZUBER, 1991, 14)

1.2.3.2 Druhé období a jeho těžkosti (1911 - 1950)

Získáním práva veřejnosti se počíná druhé období. Od této chvíle můžeme hovořit v plném slova smyslu o gymnáziu. Škola zůstala i nadále dvojjazyčná. Učilo se česky a německy.³⁶ (Srov. ČERVINKA, 2007, 6) Jinak se ústav mající právo veřejnosti řídil osnovou platnou pro státní gymnázia. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 26) Vedení ústavu mělo na studenty náročné požadavky.³⁷ Gymnázium však nemělo mnoho času k rozvoji. První světová válka přinesla vojenskou mobilizaci. Ústavem prošlo na 3000 vojáků. Proto začala výuka roku 1914 až prvního října. Na frontu bylo nuceno odejít 109 studentů, z nichž osm se již nevrátilo. V této době hrozil ústavu vícekrát zábor. (Srov. ZUBER, 1991, 15 – 16)

10. ledna 1919 učinil profesorský sbor slavnostní slib republice. V té době sídlil v budově generální štáb československé armády, který působil proti maďarskému

---

34 Piaristické gymnázium bylo převedeno do státní správy. Dále tu působilo německé gymnázium, české gymnázium, česká reálka, učitelský ústav, zemská rolnická škola, zemská mlékařská a sýrová škola a pokračovací škola kupecká. (Srov. ZUBER, 1991, 15)

35 Kněží byli posíláni na univerzity do Prahy, Vídně a Innsbruku. Většina se vracela s titulem doktora filosofie. (Srov. ZUBER, 1991, 14)

36 Výuka byla tak důkladná, že od třetí třídy bylo možné učit všechny předměty v obou jazycích. (Srov. ZUBER, 1991, 14 – 15) Podle výroční zprávy se již v první a druhé třídě učilo česky i německy. Nižší gymnázium (první až čtvrtá třída) však bylo rozděleno na oddělení A a B, jedno pro Čechy, druhé pro Němce, přičemž v první a druhé třídě měli učebnice ve svém jazyce, ve třetí a čtvrté v jazyce druhém. Vyučování se co nejvíce přizpůsobovalo platným nařízením o němčině pro německé a o češtině pro české ústavy. To platilo i ve vyšších ročnících. Ústav tak vlastně spojoval v jedno dvě gymnázia – české a německé. Po studentech bylo požadováno, aby ovládali oba dva jazyky stejně. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 25 - 26)

37 To dokazuje i skutečnost, že do roku 1910 nastoupilo na studium 2587 žáků, gymnaziální studium s maturitou však dokončilo pouze 757 studentů. (Srov. ZUBER, 1991, 15) Maturitní písemné zkoušky skládali všichni studenti z obou vyučovacích jazyků, ústní pak z toho jazyka, ve kterém měli při písemné lepší známku. Pokud měli známky stejné, mohli si jazyk zvolit. Na maturitním vysvědčení však nebyly známky z jazyků uváděny. Proto většina ještě dělala zvláštní zkoušku z jazyka německého a dostávala k tomu zvláštní vysvědčení. Maturitní vysvědčení pak bylo vydáváno na formulářích s dvojitým tiskem. Českým nejprve u českých studentů a česky, německým u německých a německy. (Srov. XXV. výroční zpráva, 1935, 26)

komunistickému povstání na Slovensku.³⁸ Se zřízením Československé republiky přišlo mnoho změn. Výnosem zemské školní rady z 31. března 1919 bylo gymnázium prohlášeno za jednojazyčné. S tím souvisel odchod německých studentů i profesorů do Bruntálu, kde pro ně měl být konvikt. Počet 192 studentů se tak snížil na 120. Gymnázium se však i nadále rozvíjelo. Ti vyučující, kteří ještě pamatovali konvikt v jeho počátcích, už sice odcházeli, ale postupně je nahrazovala nová generace vyškolená na československých univerzitách. Žáků postupně přibývalo. Ve školním roce 1931/32 již gymnázium čítalo 486 žáků, roku 1937 523 žáků³⁹ a řadilo se tak mezi největší střední školy v Kroměříži. (Srov. ZUBER, 1991, 15 – 16)

Pomalou ale jistě se začaly silně ozývat ohlasy politických událostí. V červnu 1936 navštívil Kroměříž prezident Beneš. Stále častěji se objevovaly přednášky s vojenskou tematikou a protiletecká cvičení. Profesori i studenti se obávali dalšího vývoje. Zábor Sudet neumožnil studentům z těchto oblastí návrat do ústavu a mnozí z nich studium vůbec nedokončili. Ve školním roce 1938/39 klesl počet žáků na 386. Školní rok 1939/40 začal současně s vypuknutím války.⁴⁰ Stejně jako v první světové válce i nyní hrozil ústavu vícekrát zábor.⁴¹ Tentokrát se však obavy naplnily.⁴² 3. února 1942 bylo ředitelství semináře a gymnázia sděleno, že 6. února budou budovy převzaty.⁴³ Následovalo stěhování profesorů,

---

38 V ústavu sídlil také italský generál Piccione. (Srov. ZUBER, 1991, 17)

39 Nárůst počtu žáků mezi lety 1932-1937 byl způsoben zvýšením počtu privatistů salesiánského ústavu ve Fryštáku. (Srov. ZUBER, 1991, 20)

40 V říjnu byly přenechány všechny přizemní místnosti reálce, jejíž část Němci zabrali. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 6)

41 Sedmkrát přišly různé složky německé branné moci a pětkrát gestapo, aby zabraly celou budovu semináře a gymnázia. Byly to chvíle jednání a čekání na odpověď. Nicméně se v těchto případech vždy podařilo ústav zachovat. Stručné záznamy k těmto návštěvám byly později zničeny v obavě před gestapem. Jednou však přišli kolem druhé hodiny po obědě a žádali, aby byl ústav do šesté hodiny vyklizen. Dostalo se jim však námitek, že mladí žáci jsou z míst vzdálených a nedostali by se domů. Ten důvod byl uznán s rozkazem hlásit se třetí den telefonicky o další rozhodnutí. Na povinné hlášení se však již nikdo neozýval, a tak z jednání sešlo. Lidštěji a slušněji než gestapo jednali příslušníci branné moci. Následující rok byl klidný, záborové návštěvy přestaly možná z obav před Vatikánem. Tak se alespoň vyjádřil jeden německý major doprovázejícímu důstojníku. Ten radil nedat na protesty a ústav zabrat. V odpověď se mu dostalo, že za ústavem stojí Vatikán a to by jim mohlo uškodit. Následující školní rok začal také klidně. Nicméně situace se v něm změnila. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 3 - 4)

42 Nutno ještě podotknout, že výnosem z 19. 6. 1941 byla s platností od začátku nadcházejícího školního roku zrušena první třída gymnázia. Na konci téhož školního roku musel být zredukován počet žáků a pro budoucí školní rok se už zavírala nejen první a druhá třída, ale i pátá třída. Žáci ze čtvrté třídy postupně přešli na reálné gymnázium. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 7)

43 Výroční zpráva z roku 1947 zachycuje událost takto: „...3. února před polednem přišel strážník, aby se ředitel dostavil okamžitě k vládnímu komisaři. Ten pisateli oznámil, že se ústav tou chvílí zabírá pro pomocné služby branné moci, ničím se již nesmí hnouti, nic se nesmí odnést atd. a šestého ráno provede předávka. Na udivenou otázku co se stane s námi profesory, kteří máme v budově přece své byty odpověděl: »Pane řediteli, dám vás postavit ke zdi«. Na ostré ohrazení, že by měl dáti na slušnou otázku jako slušný člověk také slušnou odpověď, nařídil, že si musíme najít byty jinde a své osobní věci si tam smíme odnést.“

studentů i sbírek.⁴⁴ Profesori se přesunuli do vikárních a kanovnických domů, studenti odjeli domů. Po nějakém čase se pro ně podařilo zajistit ubytování v Hulíně, Kojetíně a částečně v Kroměříži.⁴⁵ Vyučovalo se střídavě dopoledne a odpoledne v budově místního reálného gymnázia.⁴⁶ (Srov. ZUBER, 1991, 15 – 21) Seminář v tuto dobu obývaly německé dívky cvičené pro služby u pošt a letectví.⁴⁷ Ve škole se postupně zesiloval útlak. Všude se šířila němčina, výrazně se omezila výuka i učební pomůcky. Usilovalo se o „převychování“.⁴⁸ 19. března 1943 bylo rozhodnuto, že arcibiskupské gymnázium se koncem školního roku ruší a jeho třídy budou připojeny k reálnému gymnáziu jako klasické pobočky.⁴⁹ Na nátlak nucené správy seminárního majetku musela být část učitelského sboru převedena do duchovní správy.⁵⁰ Starší žáci byli povoláni na pracovní povinnost.⁵¹ (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 5 - 6)

5. 5. 1945 dochází k osvobození Kroměříže. Začínají opravy a přijíždějí první studenti. Ústav se pomalu znovu rozvíjel.⁵² Ne však dlouho. Rozhodnutím zemské školní rady z 10. listopadu 1948 byl ústav od 1. září téhož roku postátněn. Arcibiskup sice poslal protest,

---

(XXX. Výroční zpráva, 1947, 4)

- 44 Žáci měli v tu dobu uhelné prázdniny. Okamžitě se psalo a telefonovalo, aby si přijeli pro své šaty. Pokus o zachování ústavu se nepodařil, nicméně Němci alespoň povolili, že smí být zachována knihovna. Tam se všechno sneslo. Pak sice ústupek vzali zpátky, ale nebylo už možné to změnit. Knihovna tedy zůstala zachována. (Tamtéž.)
- 45 Několik jich bydlelo v sále terciářů sv. Františka a v soukromých bytech v Kroměříži, další bydleli v budově Jednoty sv. Josefa a v Sociálním domě v Hulíně, ostatní v Kojetíně ve škole sester sv. Kříže, v jejich klášteře a ve farní budově. Několik chlapců, kteří nebydleli příliš daleko, dojíždělo. (Tamtéž.)
- 46 V tomto ústavu se nakonec tísnilo šest kroměřížských škol. Jednalo se o reálné gymnázium, reálku, Arcibiskupské gymnázium, učitelský ústav s cvičnou školou a rodinnou školu. (Tamtéž.)
- 47 Zůstaly tu do konce ledna 1945. Branná moc však držela budovu dál a umístila do ní kopáče kroměřížských zákopů. Po nich nastoupila německá domobrana. Budova zůstala prázdná a ve špatném stavu. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 6 - 7)
- 48 Mnohem více se učilo německy. Úřadování se vedlo v němčině i s českou zemskou školní radou. Z vyučování úplně vymizel dějepis, v češtině dějiny české literatury. Zeměpis umožňoval pohled převážně pouze do Německa. Z učebnic byly vytrhávány listy, zamazávalo se v nich. Postupně se víc a více knih zakazovalo a zabavovalo. Neustále přicházely inspekce, učitelé byli zodpovědní za jakýkoliv nevlastenecký projev žáků. Učitelé se museli účastnit neustálých převychovávacích a německých kurzů. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 5 - 6)
- 49 Je pochopitelné, že počet žáků za okupace značně klesl. V roce 1939/40 studovalo 291 žáků, 65 privatistů, v roce 1942/43 to už bylo jen 137 žáků a žádný privatista. Privátní studium bylo zrušeno. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 7)
- 50 Tato správa byla na seminární majetek dosazena roku 1942. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 6)
- 51 Ve školním roce 1944/1945 se osmá třída pro ty, kterým ještě nebyly přikázány nucené práce, už nesměla ani otevřít. Postupně tříd ubývalo. Do pracovních táborů však už byli žáci voláni i dříve. V roce 1942 to bylo celkem 14 žáků. Někteří další včas zanechali studia a pracovali doma, aby se této povinnosti vyhnuli. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 6 - 7)
- 52 4. 6. se začalo s pravidelným vyučováním. Otevřena byla zatím jen pátá třída a maturantský kurz. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 8 – 9) V následujícím školním roce 1945/46 se otevřelo 5 tříd se 140 žáky. Před prázdninami 1947 to bylo už 213 žáků a na počátku školního roku 1947/48 se přihlásilo 268 žáků. (Srov. ZUBER, 1991, 22)

ovšem neúspěšně.⁵³ V lednu následujícího roku sdělil ONV Kroměříž, že zabírá seminář. Nějakou dobu ještě trvalo, než se tyto bolavé skutečnosti zcela naplnily. Jisté však je, že roku 1950 došlo k úplnému zrušení semináře i gymnázia.⁵⁴ (Srov. ZUBER, 1991, 21 - 24)

Vnitřní život zařízení

Na úvod si připomeňme, že úkolem ústavu bylo připravovat budoucí studenty teologie. Nikdy se však nestalo, a ani nemohlo stát, pokračování studia na teologické fakultě podmínkou. Maturanti odcházeli i na jiná studia. V prvním období trvání ústavu si ze 750 absolventů kněžský nebo řeholní stav zvolilo 602. Průměrně tedy 14 ročně. V druhém období ústav sice zůstal církevní školou, ale měl již plné právo veřejnosti. To umožňovalo hlásit se na všechny typy studia. Velký počet kněžských povolání sice zůstal, byl však již kolísavý. (Srov. ČERVINKA, 2004, 5 – 6)

Jak vypadal život na gymnáziu ke konci druhého období, se dozvídáme od tehdejšího absolventa J. Petruchy. J. Petrucha studoval na gymnáziu v letech 1937 – 1945. Gymnázium mělo v té době osm tříd.⁵⁵ Každá třída měla vlastní studovnu a ložnici. Ložnice byla velká místnost pro 60 lidí. Chovanec v ní měl svoji postel a noční stolek. Třidu měl vždy na starosti prefekt. Ten míval pokoj vedle studovny a kdykoliv ve studijní době přicházel žáky zkontrolovat. V době studia musel být zachovávan absolutní klid, a to i na chodbách. Dodržoval se denní řád. Po hygieně byl nástup do kaple, kde proběhla ranní modlitba a mše svatá.⁵⁶ Následovala snídaně a v osm hodin začínala škola.⁵⁷ Mezi dvanáctou a jednou se obědvalo a chovanci měli volno. Od jedné hodiny začínalo studium pro nižší ročníky (první až čtvrtá třída), které měly méně vyučování. Ve studovně byly asi čtyři řady lavic obrácených proti sobě. Každý měl svůj zvedací stůl a pod ním knížky a sešity. Také před sebou měl místo na věci. Tři studenti z vyššího ročníku dělali dozor. Učili se zde svoji látku.

---

53 Tehdejším olomouckým arcibiskupem byl dr. Josef Matocha, absolvent gymnázia. Arcibiskupem byl jmenován roku 1948. Nicméně režim mu brzy znemožnil působení. (Srov. ČERVINKA, 2007, 13 - 14) „Od roku 1950 byl pod stálým dozorem StB a odsouzen ke ztrátě svobody a internaci ve vlastní rezidenci.“ (ČERVINKA, 2007, 14)

54 Bolavé kroky a postup, který spěl k tomuto kroku, můžeme podrobně sledovat v díle Rudolfa Zuberu Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži 1854 – 1950. (Pozn. aut.)

55 Myšleno ročníků. (Pozn. aut.)

56 Bývala v obou kaplích, které jsou nad sebou. V dolní kapli sv. Stanislava bývaly nižší ročníky se spirituálem P. Zetkem a v horní kapli Panny Marie vyšší ročníky se spirituálem P. Valáškem. Všechny mše svaté bývaly latinské. Často se zpívaly latinské písně. Na varhany při mši sv. hrávali studenti. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.) Lze to lehce pochopit. I když jsou kaple prostorné, chovanců bylo mnoho, a proto se kaple snadno zaplnily, neboť na bohoslužbu chodili všichni. (Pozn. aut.)

57 Jednu dobu bylo zavedeno i půlhodinové ranní studium. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Nikdo nesměl vstávat a chodit. Mezi jednotlivými studijními hodinami bývala krátká pauza. Následovala hodinová vycházka.⁵⁸ Od čtyř byla svačina a volno. Mezi pátou a sedmou probíhalo přísné studium.⁵⁹ V sedm byla večere a volno, v osm společná modlitba v kapli a po ní odchod nižších tříd do ložnic.⁶⁰ Od této chvíle platilo silentium.⁶¹ Chlapci z páté a vyšší třídy mohli studovat do deseti. V deset hodin platila večerka pro všechny. Ve středu a v sobotu se studovalo odpoledne jednu až dvě hodiny a poté se šlo na hřiště.⁶² V neděli dopoledne byla o sedmé mše svatá, po ní snídaně a do poledne probíhalo studium.⁶³ V sobotu chodili všichni povinně do sprch.⁶⁴

Studenti v ústavu bydleli po většinu školního roku. Domů se jezdilo pouze na dušičky, Vánoce, Velikonoce a velké prázdniny.⁶⁵ Mimo společné vycházky nesměli chodit ven.⁶⁶ Ve volných chvílích většinou chodívali na dvůr (zde se často hrál volejbal), hráli šachy či ping-pong nebo si povídali o studiu, když mu někdo nerozuměl. Kněží mívali ráno mši svatou v kostele sv. Mořice. Chovanci vždy každému přísluhovali. Střídali se po týdnu. Tyto mše svaté probíhaly v kapli Panny Marie Bolestné a u postranních oltářů.⁶⁷ Kromě toho chodívali občas společně na mši k Mořici, i když to bývalo zřídka.⁶⁸ Mezi další aktivity, které žáci měli, patřily proslovy či vystoupení herce, bývalého studenta, které probíhaly každý rok. Občas bývala v sále kina.

Ve škole byla kreslárna, hudebna, tělocvična⁶⁹ a ostatní třídy. Také knihovna⁷⁰ a další

---

58 To šli všichni povinně seřazení po dvojicích přes město nebo do parku. Každá třída se svým prefektem. (Tamtéž.)

59 Bylo zakázáno vzít si knihu ke čtení nebo mluvit, byť šepem, s jiným chovancem, i kdyby se jednalo o otázku týkající se studia. To se v tuto dobu velmi přísně dodržovalo a kontrolovalo. Chovanci museli samostatně studovat. (Tamtéž.)

60 V ložnici se zhaslo světlo a chovanci museli spát. (Tamtéž.)

61 Nesmělo se už mluvit ani na chodbách, ani v ložnici. (Tamtéž.)

62 Ta odpoledne nebylo vyučování. Na hřišti se většinou hrál fotbal. (Tamtéž.)

63 V tuto dobu mohli chovanci studovat nebo si číst knížku. Bylo pouze vyžadováno, aby seděli a byl klid. (Tamtéž.)

64 Sprchy byly v suterénu. Dozor míval P. Motal. (Tamtéž.)

65 Pouze když se doma něco stalo, dostal mimořádné povolení. (Tamtéž.)

66 Myšleno do města, mimo prostory ústavu. I nákupy jim byly zařizovány. Objednávalo se. Když něco potřebovali, napsali lístek. Pokud už šli ven (k zubaři, něco koupit apod.), museli mít od prefekta lísteček pro řeholní sestru, která byla na vrátnici. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

67 U hlavního oltáře sloužil mši tamní kněz. (Tamtéž.) U Mořice jsou čtyři postranní oltáře. (Pozn. aut.)

68 Když studenti chodili do tohoto kostela, ať už společně, anebo s knězem, aby mu přísluhovali u oltáře, vycházeli z budovy gymnázia téměř přímo před hlavní vchod kostela. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.) Neboť kostel sv. Mořice stojí v bezprostřední blízkosti Arcibiskupského gymnázia. Podle popisu J. Petruchy studenti v těchto případech nejspíše chodili jednou ze dvou, dnes uzavřenou, branou na tzv. kuchyňském dvoře. (Pozn. aut.)

69 Byla velmi dobře vybavená. Když však bylo hezky, chodívalo se na hřiště. (Vzpomínky J. Petruchy,

potřebné místnosti.⁷¹ Vyučovaly se běžné předměty. Co se týká jazyků, od první třídy se každý den učila němčina,⁷² od třetí latina a od páté řečtina. Později se začalo i s výukou angličtiny.⁷³ Ta však měla velmi krátké trvání. Přišli Němci a zakázali ji. Náboženství bylo pochopitelně na Arcibiskupském gymnáziu povinné. Hra na hudební nástroje se nevyučovala. Pokud se některý žák chtěl učit hrát na klavír, řekl a někdo ze starších studentů ho učil. Pedagogové byli z převážné většiny kněží.⁷⁴ Každá hodina začínala zkoušením. Kromě toho se jednou či dvakrát za čtvrtletí zkoušelo písemně.⁷⁵

Když Němci ústav zabrali, J. Petrucha měl za sebou necelých pět let studia. S dalšími chovanci bydlel v Kojetíně, a pak rok v Hulíně. V obou případech chlapci obývali jednu velkou místnost. Vždy s nimi bydlel prefekt. Úroveň studia však v této době poklesla.⁷⁶ Do Kroměříže dojížděli vlakem. Nejprve se vyučovalo v budově reálného gymnázia. Pak bylo Arcibiskupské gymnázium úplně zrušeno a studenti dále spadali pod reálné gymnázium. Řada spolužáků nastoupila nucené práce, jiní školu opustili. V roce 1945 chodil do osmé třídy s nižším ročníkem, dostudoval na Arcibiskupském gymnáziu a složil maturitní zkoušku.⁷⁷ (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Po válce se v některých věcech výrazně změnil chod zařízení. V duchu skautské myšlenky se každá třída stala samostatným oddílem rozděleným na několik družin. Vedoucími a rádci se stali studenti z vyšších tříd. Vedoucí a rádci si s chlapci hráli, pracovali, učili se. Po měsíci obvykle bývala středisková schůze. Podával se přehled práce za uplynulou

---

absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.) Tělocvična dodnes zůstala na původním místě. (Pozn. aut.)

70 Ta byla o dvě patra výš, než je dnes. (Tamtéž.)

71 Myšlena například sborovna. (Tamtéž.)

72 Byla povinnost každý rok přečíst jednu německou knihu a přednést z ní referát. Také se, jako součást vyučování, četl originální německý tisk. V matematice a zeměpise se učili německy pojmy. Němčinu vyučoval P. Zuber. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.) Je to ten, kterému jsem i já vděčná za vzácné dílo Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži 1854 – 1950. (Pozn. aut.)

73 Jako nepovinný předmět. Vyučoval ji tehdejší ředitel Zeno Jockel. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

74 I tělocvik je učili kněží. Jedním z nich byl pozdější biskup P. Josef Vrana, který vyučoval i zeměpis. Jen přírodopis je učil laik. (Tamtéž.)

75 V matematice k tomu přibyl občasný krátký test. Velké písemky se skládaly ze tří matematických a jednoho geometrického příkladu. (Tamtéž.)

76 I tady měl sice každý svůj stolek a studovalo se, ale už ne v takových podmínkách a pohodlí, jako tomu bylo na gymnáziu. Nebylo už tolik času na studium, ani klidu, vedení a dozoru. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

77 Osmá třída se ten rok (1944/45) nesměla otevřít. Když se už ke konci školního roku (4. 6.) začalo pravidelně vyučovat, otevřela se pouze pátá třída a maturantský kurz. (Srov. XXX. Výroční zpráva, 1947, 6, 9) Takto je myšleno, že chodil do osmé třídy s nižším ročníkem. Co se týká maturity, Němci zavedli, že v každé třídě mohli mít za každého předmětu jeničku pouze jeden nebo dva žáci, případně žádný, ale více ne. Ostatní mohli mít až dvojky, nebo hůř. (Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

dobu. Bodovalo se studium, kázeň i zdatnost. Vítězný oddíl byl odměněn. Každý oddíl si vedl kroniku a vydával psané časopisy. Pátá třída zahrála dvakrát divadlo, sedmá připravila mikulášský večírek. Středisko ústavu připravilo přednášku pro veřejnost. Studenti si založili dechovou hudbu, zorganizovali sborový zpěv. Výborně fungovala pomoc při přípravě do školy. Žáci z vyšších tříd vyučovali mladší, vypomáhali si i spolužáci. Pečovali také o ústav.⁷⁸ Hráli šachy, ping-pong, pořádali turnaje, využívali dvůr nebo ústavní hřiště. Středisko pořádalo několikrát táborový oheň. Studenti také sbírali známky pro misie. Založili si čítárnu, kterou vedla zvláštní rada v zastoupení téměř všech tříd. Scházeli se v Mariánské družině, rozdělili se na několik kroužků a starali se o pravidelné přednášky.⁷⁹ Studenti si osvojili přátelského ducha a srdečnost, byli více než dříve otevření a upřímní k představeným. Učili se promlouvat před ostatními a ztráceli ostych. (Srov. TKADLČÍK, 1947, 28 – 30)

---

78 „Složili 15 vagonů uhlí, 1 vagon brambor, upravili dvory, hřiště, kluziště, starají se o zahrady zelinářské i květinové, odstranili v zimě sníh, odvezli odpadky, vypomáhali při zařizování rezervní domácí nemocnice, když řádila epidemie.“ (XXX. Výroční zpráva, 1947, 29)

79 Kroužek byl apologetický, misijní, tiskový, mariánský a eucharistický, biblický a liturgický. (Tamtéž.)

2 SOUČASNOST

Existence církevního školství byla totalitním režimem násilně přerušena. Po roce 1989 začalo docházet k jeho obnově a k zakládání nových církevních škol. (Stručná historie a současnost církevního školství v ČR, 18. 2. 2010) Také Arcibiskupské gymnázium⁸⁰ se postupně probouzelo k životu. V době totality připomínala dřívější existenci církevní školy jen fasáda s nápisem Gymnasium archiepiscopale. Během totalitní doby v budově sídlil Domov mládeže pro kroměřížské školy a Střední ekonomická škola. (Srov. BEKÁREK, 2004, 7) Podnět k obnově AG vyšel od olomouckého arcibiskupa mons. Františka Vaňáka, absolventa Arcibiskupského gymnázia. Slavnostní znovuotevření proběhlo 1. 9. 1991. (Srov. KOUTNÝ, 2004, 13)

Zřizovatelem školy, která je zařazena do sítě škol MŠMT, je Arcibiskupství olomoucké.⁸¹ Škola působí jako šestileté a čtyřleté gymnázium se všeobecným zaměřením. Cílem je příprava studentů pro všechny typy vysokých škol. Školní vzdělávací program se od ostatních gymnázií liší povinnou výukou náboženské výchovy. Na rozdíl od státních škol nabízí gymnázium výchovu v křesťanském duchu. AG navštěvují věřící i nevěřící studenti. Studentům ze sociálně slabých rodin poskytuje škola slevy a podporu. Součástí AG je knihovna, jídelna, domov mládeže a školní klub. Ubytování a stravování je tak poskytováno přímo v areálu školy. Pro duchovní život a obnovu studentů, pedagogů a zaměstnanců školy slouží dvě kaple.⁸² (Studium na AG, 27. 2. 2010)

Lokace zařízení je velmi dobrá a pro studenty i pedagogy příjemná i přínosná. Budova je umístěna v historickém areálu v centru města. Společně s Mlýnskou branou tvoří spojovací článek mezi zámekem a chrámem sv. Mořice. K zámku přiléhá Podzámecká zahrada, která bývá studenty i pedagogy hojně využívána k procházkám a odpočinku. (Srov. GERYKOVÁ, 2001, 10)

Škola spolupracuje s městem, s Maticí svatohostýnskou, s Univerzitou Palackého v Olomouci,⁸³ dále s kroměřížským Klokánkem a s různými farnostmi. (Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

---

⁸⁰ Dále též AG.

⁸¹ Arcibiskupství olomoucké je zřizovatelem ještě dalších dvou gymnázií. Cyrilometodějského gymnázia v Prostějově, které bylo založeno rok po AG a Stojanova gymnázia na Velehradě. To započalo svoji činnost tři roky po AG. (Školy podle zřizovatele, 27. 2. 2010)

⁸² V budově gymnázia se nachází také Církevní základní škola. (Pozn. aut.)

⁸³ Především se jedná o spolupráci s Teologickou a Přírodovědeckou fakultou. (Tamtéž.)

2.1 Škola

Škola se snaží o všestranný rozvoj svých studentů. Nabízí rozvoj nadání pro cizí jazyky, společenské i přírodní vědy. Spolupracuje s několika zahraničními školami.⁸⁴ Studenti mají také možnost studovat nějakou dobu v zahraničí. Na škole působí i několik zahraničních lektorů.⁸⁵ Škola poskytuje výuku v multimediálních počítačových učebnách. Studenti mohou využívat internet. (Studium na AG, 27. 2. 2010)

V současné době⁸⁶ probíhá na AG projekt s názvem Syntéza vzdělávacího programu ICT a vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a příroda a Člověk a společnost.⁸⁷ Studenti maturitního ročníku pod vedením vyučujícího IT a vyučujících jednotlivých vzdělávacích oblastí vytvářejí interaktivní multimediální prezentace, které mají být použitelné pro vyučovací hodiny.⁸⁸ (Srov. VALENTOVÁ, 2009, 31) Součástí tohoto projektu se staly semináře pro učitele základních a středních škol. (Srov. VALENTOVÁ, 2009, 20)

Na AG funguje Rada rodičů. Působí jako poradní orgán ředitele školy. Může se vyjadřovat ke školnímu vzdělávacímu programu, školnímu řádu apod. Má v kompetenci návrhy na zlepšení chodu školy, pomáhá s financováním některých věcí ve škole⁸⁹. Schází se dvakrát ročně na třídních schůzkách. Na podzim jsou voleni zástupci rodičů studentů z prvních ročníků. Optimální je, když jsou z každé třídy dva zástupci, ale není to pravidlem.⁹⁰ (Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

V rámci školy působí školní klub. Primárně je určen pro druhý stupeň základní školy.⁹¹ Pro svoji činnost využívá knihovnu, bar AG, počítačové učebny, aj. (Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Školní knihovna vznikla při znovuoobnovení gymnázia v roce 1991. Knihy pocházely především z darů bývalých absolventů. Zpočátku to byla pouze malá místnost a časem

---

⁸⁴ V minulém školním roce 2008/2009 se jednalo o školy z Německa, Rakouska, Slovenska, Francie a Polska. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 36.)

⁸⁵ V současné době je to Johanna Magdalena De Kock, Carel Pieter Smit a Vereen Ann Smit. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 6-7)

⁸⁶ Projekt byl zahájen 1. 1. 2009, ukončen má být 31. 12. 2010. (VALENTOVÁ, 2009, 31)

⁸⁷ Škola se tak zapojila do operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Ten je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. (Tamtéž.)

⁸⁸ Partnerem projektu je církevní základní škola. (Tamtéž.)

⁸⁹ Všichni členové přispívají do fondu Rady rodičů. Pak se rozhodují, co z těchto peněz podpoří. (Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

⁹⁰ Třída buď nemá zástupce, nebo je jeden, anebo nejlépe až dva. (Tamtéž.)

⁹¹ Jedná se tedy o studenty primy a sekundy AG a žáky církevní základní školy. (Tamtéž.)

se prostory ukázaly jako nedostačující. Proto byla v přízemí budovy roku 1995 vybudována nová knihovna, která již byla zařízená i jako čítárna a studovna. (Srov. NOVÁKOVÁ, 1996, 31) V září roku 2006 byl zahájen provoz webového katalogu online.⁹² (Srov. DVOŘÁKOVÁ, 2007, 40) V současné době slouží školní knihovna především studentům AG, učitelskému sboru, zaměstnancům, ale i studentům jiných škol a široké veřejnosti. Studenti zde také mají k dispozici pět počítačů s připojením na internet.⁹³ Každý měsíc knihovna seznamuje s novinkami ve svém fondu na svých webových stránkách. Po celý školní rok nabízí studentům AG možnost objednávky a nákupu učebnic. Během roku pořádá také mnohé akce.⁹⁴ (DVOŘÁKOVÁ, 2009, 39) V současné době tvoří fond knihovny především učebnice, beletrie a náboženská literatura. Najdeme zde však také cizojazyčnou literaturu, naučné slovníky, encyklopedie a další. (Knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, 27. 2. 2010)

Studentský klub, jinak také Bar AG, funguje pro činnosti školního klubu jakožto instituce, domova mládeže a školy. (Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.) Je to místo, kam mohou studenti zajít a kde se mohou scházet ve svém volném čase nebo během volných hodin. Jedná se tedy o místo určené k odpočinku, relaxaci, občerstvení, setkání s druhými, zábavě, ale též poučení. Studenti zde mohou využít nejrůznější stolní hry, šipky či kulečnick. Nabízí se i možnost wifi připojení. Studentský klub bývá využíván pro třídní besídky, srazy a nejrůznější akce, jako jsou soutěže⁹⁵, přednášky, diskotéky, koncerty, čajové večery, dny poezie, promítání filmů či filmové večery. (Vyprávění Mgr. Haluzové, správkyně studentského klubu Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Na AG funguje také prevence sociálně patologických jevů. Od roku 1997 je metodičkou prevence PaedDr. Aranka Řezníčková. Tým je šestičlenný. Tvoří jej ředitel školy, školní kaplan, vedoucí vychovatelka, výchovný poradce, metodička prevence a jeden vyučující. Tým se schází jednou za měsíc a členové týmu společně kontrolují, jak jsou naplňovány vytvořené plány. Někteří studenti jsou školeni a věnují se prevenci sociálně

---

⁹² Ten je v současné době hojně využíván. Průměrně se jedná o 200 dotazů za den. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 39)

⁹³ Také je zde k dispozici tiskárna. (Pozn. aut.)

⁹⁴ Jedná se o přednášky, exkurze, výchovně vzdělávací či vzdělávací programy, semináře, čtení z tvorby autora a další. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 40)

⁹⁵ Jedná se o pěveckou soutěž AG vránu, pěveckou soutěž AG duety (pedagog a student), soutěž v sudoku, šachový turnaj a další. (Vyprávění Mgr. Haluzové, správkyně studentského klubu Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

patologických jevů u svých vrstevníků.⁹⁶ Jedná se o studenty druhých, třetích a částečně čtvrtých ročníků. (Vyprávění PaedDr. Aranky Řezníčkové, metodičky prevence na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži.)

Ve škole funguje také studentský parlament.⁹⁷ Jedná se o orgán studentské samosprávy. Tvoří jej zástupci tříd a rada ministrů, kterou svolává prezident. Prezidentem se stává volený student třetího ročníku čtyřletého, nebo pátého ročníku šestiletého studia. Volební období je jeden rok.⁹⁸ Současnou prezidentkou je Tereza Dvořáková (pozn. aut.). Koordinátorem parlamentu je pan Ševčík, zástupce vedoucí vychovatelky. (HONZÍKOVÁ, 2009, 38) Hlavním úkolem SPAG je komunikace a spolupráce se studenty, profesory a vychovateli. Zajišťuje tak spojení s vedením školy a domova. Další činností je organizace a zprostředkování volnočasových aktivit. V rámci parlamentu se jedná o výjezdní zasedání.⁹⁹ Pravidelně probíhá Akademie¹⁰⁰, taneční večer, pěvecká soutěž AG vrána, diskotéky v baru a mnohé další.¹⁰¹ (HONZÍKOVÁ, 2009, 38-39) SPAG má i své webové stránky. Ve školním roce 2007/2008 se podařilo SPAG zapsat do soustavy školních parlamentů ve Zlínském kraji. (PAVEL, 2008, 35)

Velmi rozvinuté jsou na AG sportovní aktivity. Jedná se o basketbal, baseball, volejbal, florbal, fotbal, nohejbal, atletiku, aerobik, stolní tenis, kulečnick, plavání¹⁰². K dispozici je tělocvična, posilovna, tenisový kurt a školní dvůr.¹⁰³ (Studium na AG, 27. 2. 2010) Pořádají se mnohé sportovní akce. Každoročně probíhá několik hokejových zápasů s bohoslovci Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci. Každý rok se uskutečňuje také několik cyklovýjížděk.¹⁰⁴ (Pozn. aut.)

Studenti mají možnost navštěvovat smíšený pěvecký sbor AVE, který byl založen

---

⁹⁶ Na AG jsou nazýváni peery. (Pozn. aut.)

⁹⁷ Přesný název je Studentský parlament Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži. Zkráceně SPAG. (Pozn. aut.)

⁹⁸ První volby na AG proběhly roku 1994. (ONDRÁČEK, 1996, 41)

⁹⁹ Tato výjezdní zasedání probíhají víkendově dvakrát během školního roku. (Pozn. aut.)

¹⁰⁰ Akademie je již tradiční akce určená nejen studentům, pedagogům a zaměstnancům AG, ale také jejich rodinám, přátelům školy i veřejnosti. Představuje se při ní činnost školy a zájmových kroužků na AG. Program je vždy velmi pestrý a bohatý. (Tamtéž.)

¹⁰¹ Tyto akce pořádá SPAG. (Tamtéž.)

¹⁰² Plavat se chodí do plaveckého bazénu. V rámci tělesné výchovy i povinně. (Tamtéž.)

¹⁰³ Hrát se chodí také na „studentskou“ louku do Podzámecké zahrady. (Tamtéž.)

¹⁰⁴ Z dalších sportovních aktivit minulý rok proběhly dva fotbalové zápasy. (Jeden zápas proběhl se studenty SG Velehrad, druhý se studentkami SPZŠ sv. Anežky České v Odrách, se kterými proběhl také turnaj ve stolním tenise). Dále proběhl florbalový zápas se studenty ze Žiliny a uskutečnil se také turnaj v sálové kopané v Piekary Slaskie. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 35-36) Jedná se o polské město, které je současně partnerským městem města Kroměříže. (Partnerská města, 4. 3. 2010) Uspořádal se běžkařský kurz, předvánoční turnaj STIGA ligy, proběhla volejbalová liga. (Výroční zpráva za rok 2008/2009, 2009, 35-36)

při příležitosti znovuotevření gymnázia. Studenti se v rámci sboru AVE účastní mnoha koncertů a festivalů u nás i v zahraničí.¹⁰⁵ Sbor již získal množství ocenění. Významným úspěchem bylo vítězství v mezinárodní soutěži katedrálních sborů a pěveckých škol ve francouzském Saint-Quentin v roce 2000. Sbor pravidelně vystupuje na celonárodní pouti na Velehradě. V jeho repertoáru je obsažena hudba ze všech slohových období. Při příležitosti desátého výročí znovuobnovení školy natočil sbor CD s názvem Salve Regina. (Vítejte na stránkách smíšeného pěveckého sboru AVE, 27. 2. 2010) Vedoucími sboru jsou Mgr. František Macek a Mgr., MgA. Filip Macek. (Pozn. aut.)

K hudebním aktivitám na gymnáziu patří také schola AG. Již tradičně ji vede některý student z třetího ročníku. Současnou vedoucí scholy je Marie Ryšavá. (Pozn. aut.) Hlavním úkolem scholy je doprovázet liturgii. Kromě zpěvu při bohoslužbách se však aktivně účastní také mnohých akcí jak na gymnáziu, tak i mimo něj. Vystupuje například na školních Akademiích, na soutěži Bible a my, na setkáních mládeže a podobně. Občas zpívá na primiciích kněží, kteří na AG působili jako jáhni. V rámci scholy se pořádají víkendová soustředění, kde se zkouší nový repertoár a nechybí ani zábava.¹⁰⁶ Heslem scholy je „Hlavně, že jsme spolu.“¹⁰⁷ (Vyprávění Kateřiny Pískové, absolventky Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, bývalé vedoucí scholy, skautu a Sputniku.)

Mezi další aktivity, které na gymnáziu provozují sami studenti, patří skautský oddíl. Jeho oficiální název je Letokruhy. Jedná se o 16. oddíl roverů a rangers střediska Polárka – Kroměříž.¹⁰⁸ Skautský oddíl vznikl na AG v září roku 2002. Setkání probíhají jednou za dva týdny. Skauti mají přímo v budově svoji klubovnu a na chodbě nástěnku.¹⁰⁹ Schůzky mívají pravidelnou strukturu. Začíná se modlitbou, po ní bývá zpěv. Následuje teoretický program - kvízy, zajímavosti a podobně. Jde o rozšíření znalostí, zlepšení vztahu k druhým, k přírodě a o celkový osobnostní rozvoj. Hrají se hry. Kromě toho probíhají různé aktivity, nebo se skupina účastní nejrůznějších akcí. Program vždy připravuje některý z členů oddílu. V průběhu školního roku se konají minimálně dvě výpravy do přírody (jarní a podzimní), v červenci či v srpnu probíhá „puťák“. Současným vedoucím je František Šůstek. (Vyprávění Kateřiny Pískové, absolventky Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, bývalé vedoucí

---

¹⁰⁵ Studenti tak mají poměrně často možnost výjezdu do zahraničí. (Pozn. aut.)

¹⁰⁶ Víkendové akce většinou bývají dvakrát za školní rok. (Tamtéž.)

¹⁰⁷ Vyšlo i CD s názvem Srdce radostí jásá. (Tamtéž.)

¹⁰⁸ To znamená, že skaut na AG patří pod Polárku. Funguje však samostatně. (Vyprávění Kateřiny Pískové, absolventky Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, bývalé vedoucí scholy, skautu a Sputniku.)

¹⁰⁹ Bývají na ní informace o aktuálním dění, fotografie z akcí apod. (Tamtéž.)

scholy, skautu a Sputniku.)

Další aktivitou na AG, která se týká především studentů ubytovaných na domově, je Sputnik.¹¹⁰ Od svého vzniku prošlo společenství mnohými změnami. Od původního programu modlitby růžence přes hraní her se společenství dostalo až k dnešní podobě. Schůzky probíhají jednou týdně. Mají pravidelnou strukturu. Náplní je modlitba, sdílení, zpěv, občas nějaká hra a „tématko“, které si vždy připraví někdo z členů a spočívá v procházení kapitoly z knihy s duchovní tematikou nebo v probírání aktuálního liturgického tématu či v rozjímání úryvku z Písma sv. Zřídka se ve Sputniku probírají také některé kapitoly z Katechismu katolické církve. Na závěr probíhají pravidelné rituály. (Vyprávění Kateřiny Piskové, absolventky Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, bývalé vedoucí scholy, skautu a Sputniku.) Současným vedoucím je Ondřej Talaš. (Pozn. aut.) Jednou za tři týdny probíhá v rámci schůzky lectio divina. Pravidelně 8. 12. na svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie se žehnají medailky, které pak nosí členové Sputniku i další studenti. Dvakrát do roka se v rámci Sputniku pořádá víkendová akce. (Vyprávění Ondřeje Talaše, studenta Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, vedoucího Sputniku.)

2.2 Domov mládeže

Domov mládeže¹¹¹ zahájil svoji činnost současně se znovuotevřením AG. V prvním roce byla kapacita 50 lůžek. Každým rokem však narůstal počet studentů a rozšíření se stávalo stále naléhavější. Po navrácení všech prostor v budově, došlo k vybudování DM s kapacitou 330 lůžek. Od té doby bydlí studenti na tří a čtyřlůžkových pokojích. Postupně se starý nábytek nahrazoval novým a v rámci rekonstrukce budovy, došlo i k úpravě sociálního zařízení. (GERÁKOVÁ, 1996, 33)

„Domov je tam, kde tě vidí rádi přicházet a nerádi odcházet.“ To je heslo současného DM. Působí zde patnáct vychovatelů. Studenti bydlí na tří a čtyřlůžkových pokojích podle tříd a ročníků. V prvním patře jsou ubytovaní převážně chlapci, ve druhém dívky. Studenti mohou využívat kluboven s televizí, video, počítačovou místnost s připojením na internet, tělocvičnu, posilovnu, tenisový kurt, dvůr na volejbal, nohejbal, petanque, dvůr či zahradu k posezení, ping-pongové stoly, klavíry i studentský klub. Mohou si zapůjčit sportovní vybavení, stolní hry, kytary, knihy a DVD. Domov poskytuje ubytování také studentům jiných škol. (Domov

---

¹¹⁰ Název dříve zněl SPUÍNÍK, podle družice, která míří ke hvězdám. Dnešní podoba Sputnik je zkratkou slov společenství utvořené námi i Kristem. (Tamtéž.)

¹¹¹ Dále též DM.

mládeže, 6. 3. 2010) V současné době je na domově ubytovaných 220 děvčat a 85 chlapců z celé Moravy.¹¹² (Vyprávění Anny Čechmanové, vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Propracovaný vnitřní řád DM vydávaný vedoucí vychovatelkou, poukazuje na základní obecné zásady, upravuje pravidla přijímání a propouštění studentů, organizaci výchovné činnosti, denní režim, příjezdy a odjezdy studentů, vycházky, stravování, pravidla při onemocnění, bezpečnostní a hygienické zásady. Nejrozvinutějším bodem je organizační režim dne. Studenti se řídí přibližně tímto: V 6.00 končí noční klid. Je to nejčasnější doba pro individuální vstávání. Od 6.30 probíhá oficiální budíček. Do 7.45 se studenti věnují osobní hygieně, úklidu pokojů, přípravě na vyučování, snídají, účastní se programu v kapli. Mezi sedmou hodinou ranní a čtvrtou odpolední probíhá výuka. Obědvá se mezi 11.20 a 14.15 a večerí se v době od 16.50 do 17.45. Do 17.45 mají ubytovaní osobní volno. Poté nastává příprava na studijní klid. Studijní doba je rozdělena na dvě části, a to 18.10 - 19.00 a 19.10 - 20.00. Do přípravy na večerku, která začíná ve 21.30, mají studenti opět osobní volno, mohou se účastnit programu v kapli. Ve 22.00 začíná večerka. (ČECHMANOVÁ, 2008, 1 - 11)

Na domově mládeže fungují tzv. andělé. Jsou jimi studenti druhých a třetích ročníků, kteří se věnují studentům prvního ročníku, snaží se jim pomáhat. Každý student prvního ročníku má svého anděla. Anděly vybírají a mají na starosti vedoucí vychovatelka Anna Čechmanová a školní kaplan P. Mgr. Pavel Stuška. Vedoucí vychovatelka a školní kaplan obvykle mívají s anděly jednou za měsíc či dva setkání. (Vyprávění Anny Čechmanové, vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

DM nabízí zájmové kroužky a další možnosti pro volný čas. Kroužky se soustředí především na sportovní činnost, ale nejen na ni. Studentům se nabízí tělocvična, posilovna, volejbal a volejbalová liga, fotbal, historický šerm, stolní tenis, netradiční výtvarné techniky, práce se dřevem, dramatický kroužek. V rámci kroužku historického šermu se vyvinula Podivuhodná šermířská společnost CRUENTUS, která se účastní různých akcí a pořádá mnohá vystoupení.¹¹³ (Výroční zpráva, 2009, 30 - 35)

---

¹¹² Jedna studentka je z Čech. (Vyprávění Anny Čechmanové, vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

¹¹³ V minulém školním roce se jednalo o dvanáct akcí, kterých se studenti v rámci kroužku historického šermu účastnili a na kterých většinou vystoupili. Studenti pod vedením pana vychovatele Ševčíka, vedoucího šermu,

Dále se nabízí velké množství přednášek a promítání ve videoklubu. Přednášky bývají ve studentském klubu dvakrát za měsíc. Většinou přednáší někdo z absolventů nebo současných pedagogů či studentů. Pozvání však přijímají i hosté, kteří neprošli branami gymnázia. Přednášky mívají cestopisný charakter. (Aktuality z DM, 13. 3. 2010)

2.3 Spiritualita

Kongregace pro katolickou výchovu předkládá specifický charakter křesťanské školy. Základem výchovného projektu katolické školy je Ježíš Kristus. Evangelní zásady se stávají výchovnými normami, vnitřní motivací i konečným cílem. Katolická škola vědomě usiluje o výchovu celistvého člověka. Zaměřuje se na soustavné a kritické předávání kultury. Hledí přitom na Krista, dokonalého člověka, v němž jsou všechny lidské hodnoty plně uskutečněny a harmonicky spojeny a nabízí ho jako životní vzor a příklad. Povinností katolické školy je „uskutečňovat spojení kultury a víry na jedné straně, víry a života na straně druhé. První spojení se uskutečňuje osvojováním znalostí různých oborů ve světle poselství evangelia, druhé získáváním ctností pro křesťana příznačných.“ (GARRONE, JAVIÉRRE, 1994, 8) To je úkolem a náplní také Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.

Jak se snaží AG tento úkol naplňovat? Mnohé už je popsáno výše, neboť škola je proniknuta tímto duchem. Nicméně kromě povinné náboženské výchovy, která probíhá ve všech ročnících dvě hodiny týdně, hraje hlavní roli duchovní život spolu s širokou nabídkou aktivit. Ten je doménou především školního kaplana.¹¹⁴ Působení je o to silnější, že kaplan a také bratr jáhen¹¹⁵ bydlí přímo na DM a jsou tak se studenty i pedagogy v neustálém kontaktu. Již bylo zmíněno, že se přímo v budově AG nacházejí dvě kaple. V kaplích se odehrává většina duchovního programu,¹¹⁶ především každodenní mše svatá,

---

vystoupili na náměstí při příležitosti dnu studentů a dnu matek, vystoupili na plese AG, na akademii AG, připravili si vystoupení pro Mateřskou školku Střílky, účastnili se XVI. celostátní přehlídky v Odrách, kde předvedli pásmo Johanka apod. (Výroční zpráva, 2009, 35) Kroužek historického šermu je sportovně kulturní aktivita, do které jsou zapojeni i někteří absolventi. V současné době tento kroužek navštěvuje asi třicet studentů. Kromě vlastní sportovní činnosti se studenti podílejí i na šití a výrobě historických oděvů apod. Vedoucí se snaží vést svěřené studenty k pravým hodnotám a k etickému chování. (Vyprávění Mgr. Ševčíka, zástupce vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

¹¹⁴ Od znovuotevření AG zde působili již tři kaplani. Jde o P. Mgr. Jana Bobčíka, P. Mgr. Jana Szkanderu a P. Mgr. Antonína Hráčka. (Almanach, 2001, 41) V současné době je školním kaplanem P. Mgr. Pavel Stuška. (Pozn. aut.)

¹¹⁵ Jedná se vždy o bohoslovce, absolventa katolické teologie, kterému bylo v červnu před začátkem školního roku uděleno jáhenské svěcení, a který svoji roční jáhenskou službu vykonává na AG. (Tamtéž.)

¹¹⁶ Viz Příloha 5

možnost svátosti smíření a adorace.¹¹⁷ Podle liturgické doby se pravidelný program upravuje a doplňuje. Studenti mají možnost přípravy ke svátostem. Pravidelně probíhá příprava na biřmování, dále také příprava na křest, první svaté přijímání i svátost smíření. Nabízí se možnost osobního doprovázení. Studenti se mohou scházet v různých společenstvích. Jedná se o ministranty, scholu, skupinky biřmovanců apod. Kromě toho se zde po celý školní rok nabízejí pravidelné víkendové pobyty s duchovním programem a duchovní obnovy. Ty jsou určeny především studentům, ale též pedagogům, zaměstnancům školy a probíhají i obnovy pro rodiče studentů. Každý měsíc probíhá na AG Prvopáteční rande.¹¹⁸ Organizují se duchovní koncerty i koncerty moderních křesťanských skupin. Na AG jsou zvány různé osobnosti. Kromě toho probíhá další velké množství jednorozhodných, pravidelných i jednorázových aktivit.¹¹⁹ (Vyprávění P. Mgr. Pavla Stušky, školního kaplana Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

Dobré využití volného času nabízí i pastorační centrum, které je součástí AG. Působí v něm tři pastorační asistentky, které jsou studentům k dispozici k rozhovorům, vedou skupinky biřmovanců a živého růžence¹²⁰ a připravují texty s duchovními tématy na vývěsky.

V prostorách pastoračního centra, které jsou přímo v budově školy, se mohou studenti účastnit různých aktivit. Mnohé aktivity probíhají podle liturgického období. V době adventní zde studenti vyrábí vánoční přání pro pacienty v nemocnici na Malém Valu, které před odjezdem na vánoční prázdniny navštíví. V době postní vyrábí studenti přání pro misie. V době adventní a postní se v pastoračním centru pro studenty připravuje zvláštní aktivita pro dané liturgické období.

Studenti se po celý rok pravidelně podílejí na vytváření nejrůznějších nástěnek s duchovními tématy, které jsou pak vystaveny na chodbě AG. Pravidelně se uskutečňuje sbírka na malomocné. Sbírají se také použité poštovní známky. V rámci pastoračního centra

---

117 Vyjma středy, kdy je oficiální prostor ke svátosti smíření a následně studentská mše svatá v chrámu sv. Jana Křtitele poblíž AG. Adorace probíhá každý den kromě pátku, kdy je ráno sloužena mše svatá a studenti ten den odjíždějí domů. Tento den už také není oficiálně vymezený čas na svátost smíření. (Vyprávění P. Mgr. Pavla Stušky, školního kaplana Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.)

118 Studenti mají v první pátky možnost zůstat na AG až do sobotního rána. Obvykle se nabízí film s duchovním námětem a pěší pouť do některého z kostelů v blízkosti Kroměříže, kde je slavena mše svatá. Pak následuje společná večeře na AG a noční adorace. (Výroční zpráva, 2009, 34)

119 V minulém školním roce (2008/2009) například probíhal Kurz pro lektory, každý měsíc přijímali studenti pozvání bratra jáhna Ing. Mgr. Pavla Šupola na videoprezentaci moderní křesťanské hudby apod. (Výroční zpráva, 2009, 34) Z pravidelných akcí se i v současné době jedná o pěší poutě, žehnání pokojů, návštěvu kláštera sester sv. Kříže, křížovou cestu školou, křížovou cestu městem a mnohé další. (Pozn. aut.)

¹²⁰ Do živého růžence jsou na AG zapojeni nejen studenti, ale i pedagogové, milosrdné sestry svatého Kříže a absolventi AG. (Pozn. aut.)

dále probíhá šití liturgických oděvů¹²¹, údržba liturgických rouch, kališního prádla, bohoslužebných nádob a také kaplí.

AG je zapojeno do duchovního mostu, který jej propojuje se třemi řeholními společenstvími sester v Kroměříži, s Teologickým konviktem, Arcibiskupským kněžským seminářem v Olomouci a Pastoračním centrem Velehrad v Dolomitech v Itálii, kde v současné době působí bývalý školní kaplan. V rámci tohoto duchovního mostu se studenti setkávají s řeholními sestrami v Kroměříži a pravidelně každý měsíc je sloužena za všechny zúčastněné tohoto „mostu“ mše sv. (Vyprávění Ing. Marie Kvapilíkové, pastorační asistentky na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži.)

---

121 Především se jedná o kněžské štoly. Stalo se již tradicí, že jáhnům působícím na AG a absolventům gymnázia se připravuje štola s mariánským motivem. (Tamtéž.)

3 ROZVOJ AKTIVIT NA ARCIBISKUPSKÉM GYMNAZIU – CYKLUS ZAMĚŘENÝ NA PATOLOGICKÉ JEVY, KRIZOVOU INTERVENCI A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVU

Na AG je celkově velmi dobré prostředí pro růst a rozvoj osobnosti mladého člověka. Probíhá zde také prevence sociálně patologických jevů, na kterou se zaměřuje tým pedagogů. Na AG působí výchovný poradce a metodik prevence. Najdeme zde i skupinu studentů, kteří jsou třemi pedagogy školeni a věnují se prevenci sociálně-patologických jevů u svých vrstevníků. Tito studenti působí na své vrstevníky především v oblasti alkoholu a kouření. Myslíme, že je dobré prevenci, která na AG již dobře funguje, podpořit a ještě více a konkrétněji rozvinout. Přínosné by také mohlo být nastínit mladým lidem způsoby, jakými oni sami mohou pomoci při setkání s danou problematikou.

Cyklus zaměřený na patologické jevy a krizovou intervenci by probíhal vždy ke konci měsíce v průběhu celého školního roku, kromě června¹²². Jednalo by se tedy o devět dvouhodinových¹²³ setkání, která by probíhala v prostorách studentského klubu (baru AG). Setkání by byla dobrovolná. Nebylo by nutné účastnit se všech. Každé setkání bychom zaměřili na určité téma. Studenti by byli o připravovaném setkání a tématu vždy informováni prostřednictvím letáčků na nástěnkách u vychovatelů a vrátnice, a také školním rozhlasem. Setkání by vedl některý pedagog z týmu zaměřeného na prevenci sociálně patologických jevů na AG v rámci svého pracovního úvazku spolu s dobrovolníkem. Poslední setkání by vedli pozvaní lektori, případně opět pedagog a dobrovolník.

Studenti během jednotlivých setkání obdrží informace o dané problematice, seznámí se s ní a interaktivní formou si ji osvojí. Naším cílem je seznámit studenty s každou jednotlivou problematikou, rozšířit jejich vědomosti v daných oblastech, přivést je k zamyšlení nad probíranými tématy a k uvědomění si negativního vlivu patologických jevů na život člověka (na svůj život, na život svých blízkých a na život celé společnosti). Dále se snažíme o to, aby se s patologickými jevy nejen seznámili a uvědomili si jejich negativní působení na život člověka, ale aby jim také uměli předcházet, dokázali si jich všimnout ve svém okolí a účinně na ně reagovat.

---

¹²² V prvních dvou týdnech června se uzavírají známky. Poté následuje projektový týden a závěrečný týden se sportovními aktivitami a úklidem budovy. (Pozn. aut.)

¹²³ Hodiny by byly klasické - šedesátiminutové. (Tamtéž.)

Z materiálního zajištění je ve škole a na DM k dispozici: TV, notebook, dataprojektor, flipchart, přehrávač, VHS kazety, CD/kazeta, Bible, knížky, noviny a časopisy, krabice látek, deky, podložky, relaxační míčky, košík/miska, svíčky, sirky.

Zajistit je potřeba: balicí papíry, papíry A2 a A4, výkresy A3 a A4, výtvarné potřeby, psací potřeby, krémy na ruce, potraviny na ochutnávku, kopírování, klubko provázku. Celková cena potřebného materiálu bude 2 636 Kč.¹²⁴ Cyklus by byl financován školou a jejími sponzory.

Potřebné věci	Počet	Celková cena
Balicí papíry	8 kusů	48 Kč
Papíry A4	3 balení	300 Kč
Papíry A2	2 balení	244 Kč
Výkresy A4	15 kusů	18 Kč
Výkresy A3	45 kusů	112,50 Kč
Tužky	30 kusů	81 Kč
Propisky	10 kusů	35 Kč
Fixy	10 balení	300 Kč
Pastelky	10 balení	240 Kč
Voskovky	10 balení	120 Kč
Nůžky	5 kusů	88 Kč
Izolepy	5 kusů	54 Kč
Lepidla	5 kusů	175 Kč
Vodové barvy	3 kusy	120 Kč
Štětce	1 balení	25 Kč
Klubko provázku	1 kus	47 Kč
Krémy na ruce	3 kusy	51 Kč
Potraviny na ochutnávku	5 ingrediencí	210 Kč
Kopírování	245 listů	367,50 Kč

3.1.1 První setkání – závislosti

Cíl setkání: Posílení prevence vzniku závislosti především na drogách. Okrajově také na alkoholu, patologickém hráčství, počítačích a internetu, práci a nakupování.

*Metody*¹²⁵: Televizní výuka, výuka podporovaná počítačem, individuální výuka, partnerská výuka, skupinová výuka, diskuse, frontální výuka, inscenační metoda.

Aktivity:

1) Aj ty povedz nie...

Cíl: Studentům je názorným způsobem předloženo téma setkání a současně jsou jim

¹²⁴ Podrobný rozpočet uvádíme níže.

¹²⁵ Pokud se mluvíme o metodách, mluvíme o nich podle publikace Výukové metody od Maňáka a Švece (2003).

poskytnuty podněty k zamyšlení.

Metoda: Televizní výuka.

Pomůcky: VHS kazeta, technické vybavení.

Popis: Podíváme se na videodokument pojednávající o drogové závislosti s mnohými konkrétními příklady drogově závislých mladých.¹²⁶

Čas: 25 minut.

Úskalí: Bagatelizace tématu.

2) Jen se tak trochu vznést...

Cíl: Studenti se zamyslí nad drogovou problematikou a svými postoji k ní.

Metoda: Individuální výuka, skupinová výuka, diskuse.

Pomůcky: Natištěné pracovní listy,¹²⁷ psací potřeby.

Popis: Každému studentovi rozdáme pracovní list, který bude mít za úkol vyplnit. Pak studenty rozdělíme do čtyř- až pětičlenných skupin abecedně podle jejich křestních jmen. Ve skupinách si projdou vyplněné listy, popovídají si o nich a sdělí si své názory. Také si mohou popovídat o filmu, jak se jim líbil, co je zaujalo, apod. Poté se sejdeme ve velké skupince a společně všechno projdeme a prodiskutujeme.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Při zvýšené aktivitě studentů nedostatečný časový prostor.

3) Způsoby odmítání.¹²⁸

Cíl: Studenti se seznámí s jednotlivými způsoby odmítání drog a jiných škodlivých látek a nacvičí si je.

Metoda: Frontální a partnerská výuka, inscenační metoda.

Pomůcky: Flipchart.

Popis: Nejprve se zeptáme studentů, jak mohou drogu odmítnout, zda se jim už někdy stalo, že jim někdo drogu nabízel a oni odmítali. Pak na flipchart vypíšeme způsoby odmítání, které současně vysvětlíme. Následně se studenti rozdělí do dvojic a alespoň dva způsoby si vyzkoušejí.

Čas: 15 minut.

---

¹²⁶ Jedná se o dvoudílnou kazetu s názvem Aj ty povedz nie – Závislosť vyvolaná mimovoľne a Stupně závislosti.

¹²⁷ Pracovní listy k této aktivitě jsou z knížky Debatník, jejímž autorem je David Lynn.

¹²⁸ Způsoby odmítání (je jich 13) najdeme v knížce Kouření, pití, drogy od Nešpora.

Úskalí: Neochota studentů se zapojit, nebo naopak nedostatečný časový prostor.

4) O drogách a dalších závislostech.

Cíl: Studenti si rozšíří znalosti dané problematiky.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹²⁹

Popis: Promítneme powerpointovou prezentaci, pomocí které podáme základní přehled o drogách, alkoholu a dalších závislostech jako je patologické hráčství, závislost na počítačích a internetu, závislost na práci či nakupování.

Čas: 20 minut.

Úskalí: Přílišné zahlcení informacemi.

5) Výroba plakátů.

Cíl: Studenti si uvědomí negativa spojená se závislostí.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Papíry A2, psací potřeby, výtvarné potřeby, noviny, časopisy.

Popis: Nyní přejdeme k tomu, že studenty rozdělíme do skupin rozpočítáním tak, aby vznikly tříčlenné skupiny. Úkolem studentů bude znázornit ve skupině na papír libovolným způsobem závislost a také to, co pro ně samotné závislost znamená. V případě většího počtu účastníků můžeme zadání rozšířit o ztvárnění určité konkrétní závislosti (např. gamblingu), případně skupiny drog (např. halucinogenů). Těmto skupinám je možné poskytnout informační materiál, popř. jim pomoci. Na závěr proběhne předvedení prací, kterým bude setkání ukončeno.¹³⁰

Čas: 30 minut.

Úskalí: Neochota zpracovávat zadané téma. V případě většího počtu skupin může nastat situace, kdy všichni budou chtít zpracovávat jedno téma.

3.1.2 Druhé setkání – šikana

Cíl setkání: Studenti jsou seznámeni s problematikou šikany a s možnostmi, jak šikanování předcházet a jak mu zabránit.

---

¹²⁹ Viz Příloha 6

¹³⁰ Pokud se nezrealizuje promítání filmu o drogové problematice, kde by se všechny tyto plakáty tematicky vystavily, vystaví se alespoň na chodbě AG či ve studentském klubu. Dojde tak k rozšíření povědomí o dané problematice také mezi dalšími studenty.

Metody: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem, skupinová výuka, individuální výuka, didaktická hra, diskuse.

Aktivita:

1) Text a otázky.

Cíl: Studenti si uvědomí aktuálnost problému šikany a zamyslí se nad svými postoji k němu.

Metoda: Individuální výuka.

Pomůcky: Úryvek o šikaně, papíry, psací potřeby.

Popis: Setkání uvedeme přečtením úryvku o šikanování. Vybereme např. některý z textů pojednávajících o stavu šikany v České republice, případně jakýkoliv jiný úryvek o šikaně. Pak studentům rozdáme papíry a psací potřeby a poprosíme je, aby si poznačili šest krátkých otázek, nad kterými se mají pravdivě zamyslet a odpovědět si na ně. Odpovědi nemusí nikomu ukazovat. (Otázky zní: Jak mi je, jak vnímám, když mi někdo ublíží? Jak mi je, jak vnímám, když ublížím já někomu? Jak mi je, jak vnímám, když vidím či vím, že někdo někomu jinému ublížil nebo ubližuje? Jak vnímám agresora a jeho chování, jak vidím oběť a okolí, které je svědkem šikany?)

Čas: 10 minut.

Úskalí: Neochota zamýšlet se.

2) Trocha teorie.

Cíl: Studenti se seznámí s problematikou šikany.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹³¹

Popis: Projdeme si definice šikany, její formy a stádia, typy násilí v rámci šikany.

Čas: 15 minut.

Úskalí: Nepozornost.

3) Plakáty.

Cíl: Zamyšlení se nad agresorem, obětí i námi jako pozorovateli má vést k vyvarování se šikanování, nalezení lepších cest pro ventilaci emocí a uspokojení potřeb, dále má jejich zamyšlení vést k tomu, aby si studenti lépe dokázali všimnout šikany a nabídnout pomoc.

Metoda: Skupinová výuka, diskuse, frontální výuka.

---

¹³¹ Viz Příloha 7

Pomůcky: Balicí papíry, výkres A4, výtvarné a psací potřeby.

Popis: Studenty rozdělíme do tří skupin. Necháme je vybrat si, kdo se bude chtít zamyslet nad agresorem, kdo nad obětí a kdo nad okolím (pozorovateli) šikany. V každé skupině by měl být přibližně stejný počet členů. Každá skupina obdrží balicí papír. Té skupině, která bude mít za úkol ztvárnit agresora, dáme i výkres. Každá skupina nakreslí na balicí papír postavu. Úkolem bude zamyslet se nad charakteristikou agresora (jaký je, jak vypadá, jak se chová, projevuje apod.), oběti nebo okolí a tuto charakteristiku vepsat do nakreslené postavy. Skupina, která zpracovává agresora, bude mít navíc za úkol napsat na výkres možné motivy šikany. Po dokončení všechno společně projdeme, prodiskutujeme a doplníme informace.

Čas: 40 minut.

Úskalí: Vážnoucí diskuse.

4) Co dělat se šikanou, příběhy.

Cíl: Studenti si uvědomí, jak mohou pomoci k vhodnému řešení šikany.

Metoda: Frontální a skupinová výuka.

Pomůcky: Natištěné příběhy, papíry, psací potřeby.

Popis: Studenty opět rozdělíme do skupin (mohou zůstat skupiny, které se vytvořily v předchozí aktivitě)¹³². Nejprve dáme každé skupině papír a požádáme zástupce skupiny, aby si poznamenali všechny úkoly, které dostanou. Po zadání a vysvětlení úkolů dostane každá skupina jeden natištěný příběh o šikaně. V příběhu najdou charakteristiky agresora, oběti i okolí a poznačí si je. Dále se zamyslí nad příběhem samotným a pokusí se vymyslet možná řešení. Upozorníme studenty, že řešení může nastat v kterékoli části příběhu. Prvním úkolem tedy je zamyslet se nad příběhem a najít co nejvíce možných řešení. Druhým úkolem, který studenti dostanou, je zamyslet se nad prevencí, nad tím, co mohou pro předcházení šikany udělat profesori a co oni jako studenti. Ve skupinách si vytvoří desatero pro prevenci šikany. Po skončení se všichni sejdeme a jednotlivé skupiny představí své příběhy, nalezené charakteristiky postav a možná řešení příběhů. Představí také své návrhy prevence a vytvořené desatero. Pak si společně řekneme o odhalování šikany a projdeme si varovné signály poukazující na šikanování. Zmíníme se také o možnostech prevence.

Čas: 45 minut.

---

¹³² Pokud budou skupiny z předchozí aktivity příliš veliké, rozdělíme je na poloviny.

Úskalí: Příliš velké skupiny.

5) Klubko.

Cíl: U studentů dojde k posílení pocitu soudržnosti, prožitku pocitu jednoty a přijetí.

Metoda: Didaktická hra.

Pomůcky: Klubko provázku.

Popis: Všichni se postaví do kruhu. Vedoucí bude mít klubko. Nyní má dvě možnosti – buď vysvětlí pravidla a sám začne nebo klubko někomu podá a nechá začít jej. V obou případech však jde o stejný princip. Každý někomu hodí klubko a přitom mu za něco poděkuje, pochválí, nebo mu něco popřeje. Vzhledem k tomu, že v této skupině se nemusí všichni znát, ponecháme všechny tyto tři možnosti – díky, chvála i přání. Studenti si z nich mohou vybrat. Vytvoříme tak pavučinu, kterou budeme všichni spojeni. Pak ji společně pustíme.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Rozpaky a nejistota (zvláště na začátku aktivity).

3.1.3 Třetí setkání – sekty a nová náboženská hnutí

Cíl setkání: Studenti jsou seznámeni s jednotlivými sektami a novými náboženskými hnutími a uvědomí si rizika jejich vlivu na náš život.

Metody: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem, individuální a skupinová výuka, sugestopedie, vyprávění, diskuse.

Aktivity:

1) Já a sekta.

Cíl: Studenti se seznámí s problematikou sekt a jejich negativním vlivem.

Metoda: Vyprávění, sugestopedie.

Pomůcky: Připravená hudba a technika na přehrání, svíčka, natištěné příběhy lidí, kteří se dostali do sekty.

Popis: Ve studentském klubu budou nachystané židle v kruhu, světla budou zhasnuta, uprostřed bude hořet svíčka, hraje hudba. Poté, co se studenti shromáždí a posadí se na připravené židle, je uvítáme a v krátkosti se zmíníme o tom, proč jsme se zde sešli. Začneme několika (dvěma či třemi) příběhy lidí, kteří se dostali do sekty. Všichni mlčí, vedoucí předčítá, případně může někoho (některé studenty) pověřit přečtením buď celého, nebo části příběhu. Takto uvedeme setkání.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Nedodržování ticha, nepřijetí tohoto programu.

2) Co víme o sektách.

Cíl: Studenti si rozšíří své znalosti o sektách. Vedoucí zjistí, kolik studentů o této problematice vědí.

Metoda: Skupinová výuka, diskuse.

Pomůcky: Papíry, psací potřeby.

Popis: Sekty pro nás představují ohrožení. Poprosíme, ať se přihlásí ten, kdo se už setkal se sektami, zná nějaké sekty (alespoň teoreticky). Patrně se přihlásí většina. Zeptáme se, jaké sekty znají. Pak je rozdělíme do skupin po čtyřech podle toho, kde sedí. Do každé skupiny dáme papír a tužku. Každé skupině zadáme jednu sektu. Úkolem bude sepsat všechno, co o dané sektě vědí. V případě, že skupina nebude sektu znát, můžeme zadat jinou, nebo skupině napovědět. Neměl by však všechno dělat vedoucí. Případně můžeme do skupiny, která si nebude vědět rady, přemístit z jiné skupiny někoho, kdo danou sektu zná, a odeslat některého člena původní skupiny do té, ve které členů ubýlo. V této fázi, ještě než se studenti shluknou do skupin, zhasneme svíčku, která hořela ještě z času první aktivity, a rozsvítíme světlo. Po splnění úkolu si své sekty vzájemně představíme a řekneme si, co všechno o nich víme. Popovídáme si o tom, čím se sekty vyznačují, jak nás ohrožují, apod. Necháváme spíše mluvit studenty, klademe otázky.

Čas: 35 minut.

Úskalí: Neznalost sekt.

3) Shrnutí a doplnění.

Cíl: Studenti si rozšíří znalosti o sektách a nových náboženských hnutích, dojde k navržení možností a způsobů, jak pomoci.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹³³

Popis: Po předchozí aktivitě si řekneme, že si nyní to, o čem jsme mluvili, shrneme, doplníme a rozšíříme o nové informace. Pomocí powerpointové prezentace vysvětlíme rozdíl mezi sektou a novým náboženským hnutím, definujeme a vymežíme si sektu, vysvětlíme slovo sekta, projdeme si obecné rysy sekt a nových náboženských hnutí, povíme si

---

¹³³ Viz Příloha 8

o jednotlivých sektách a nových náboženských hnutích, projdeme si možnosti a zásady intervence, případně se můžeme dotknout vlivu sekty na vývoj dítěte.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Nesoustředěnost.

4) Můj život.

Cíl: Studenti se zamyslí nad svým životem, nad svou zakotveností apod., ale i nad tím, jak vnímají sekty, jaký mají postoj k lidem, kteří jsou v sektě a tak podobně.

Metoda: Individuální výuka.

Pomůcky: Papíry, psací potřeby.

Popis: Dospívání je obdobím hledání. Studentům rozdáme papír a psací potřeby. Nadiktujeme jim několik otázek a budeme chtít, aby se nad nimi zamysleli. Zdůrazníme, že aktivita se jmenuje Můj život a že se jich na to, co si zapíší jako své zamyšlení či odpovědi (měli by si ke každé otázce poznačit několik bodů), nikdo nebude ptát (budou to jen jejich soukromé poznámky). Otázky můžeme případně rozdat natištěné na papírech. Pokládáme otázky typu – jak se dívám na sekty, jaký mám postoj k těm, kteří jsou v sektě, líbí se mi některá sekta (proč ano, proč ne), kdo je mým vzorem, věřím v něco, v někoho (v co, v koho, komu), mám jistotu ve své víře, jací jsou mí přátelé, hlásí se k nějaké sektě, v co věří apod. Záleží na vedoucím, jaké otázky bude chtít zvolit. Může je volit a případně též upravit s ohledem na situaci a na to, co se dozvěděl během druhé aktivity.

Čas: 15 minut.

Úskalí: Nedostatečná motivace.

5) Sekty na papíře.

Cíl: Studenti si zopakují a upevní to, co se o sektách na setkání dozvěděli a co už ví. Dojde také k rozšíření těchto informací a tématu sekty a nová náboženská hnutí i mimo naši skupinu mezi další studenty.¹³⁴

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Výkresy formátu A3, výtvarné potřeby, časopisy, provázky.

Popis: Studenty nyní rozdělíme do skupin po čtyřech až pěti lidech. Můžeme je rozdělit podle velikosti nohy. Poprosíme je, aby se seřadili podle čísla jejich nohy. Očekáváme, že po úvodním překvapení dojde k uvolnění a zábavě. Do každé skupiny dostanou výkres.

---

¹³⁴ Výkresy pak vyvěsíme na chodbu AG.

Úkolem každé skupiny bude nějakým způsobem zpracovat či ztvárnit zadanou sektu. (Každá skupina dostane ke zpracování jinou sektu.) Napsat, o jakou sektu se jedná a zachytit co nejvíce informací o ní, a to jak písemně, tak výtvarně. Jedna skupina dostane náročnější úkol, a to zachytit obecně problematiku sekt – čím nám škodí apod. Po dokončení výkresy rozmístíme po studentském klubu a proběhne tichá galerie. Nakonec všechny oceníme, poděkujeme a zatleskáme si.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Zvýšená potřeba informací a znalostí.

3.1.4 Čtvrté setkání – poruchy příjmu potravy¹³⁵

Cíl setkání: Studenti jsou seznámeni s poruchami příjmu potravy a jejich negativním vlivem na život člověka.

Metody: Televizní výuka, frontální výuka, skupinová výuka, individuální výuka, výuka dramatem.

Aktivity:

1) Chci být štíhlá...

Cíl: Studenti se prostřednictvím obrazovky setkají s problematikou anorexie a bulimie.

Metoda: Televizní výuka.

Pomůcky: VHS kazeta, technika.

Popis: Podíváme se na video pojednávající o anorexii a bulimii s konkrétními příběhy dívek, léčících se z těchto poruch.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Nezájem. Nuda.

2) Jak to vidíme?

Cíl: Studenti se zamyslí nad tématem, uvědomí si, co už o něm vědí a dozvědí se nové informace.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Natištěné příběhy – pro každou skupinu jiný.¹³⁶ Papíry a psací potřeby.

Popis: Po skončení videa studenty požádáme, aby se rozdělili do skupin po čtyřech až pěti.

---

¹³⁵ Celé setkání bude zaměřeno na anorexii a bulimii.

¹³⁶ Tyto příběhy můžeme vzít z knížky Peggy Claude-Pierre Tajná řeč a problémy poruch příjmu potravy nebo z knížky O poruchách příjmu potravy, jejímiž autory jsou Michael Maloney a Rachel Kranzová.

Ve skupinách budou mít za úkol popovídat si o zhlédnutém videu, co je zaujalo, nebo se jim naopak nelíbilo. Dále budou mít za úkol sepsat si ve skupinkách vše, co o anorexii a bulimii vědí. Do každé skupinky také dostanou na papíře jeden konkrétní případ, který si, když jim vyjde čas, přečtou a zamyslí se nad ním. Následně se sejdeme ve velké skupině a popovídáme si o tom, jak se jim pracovalo a k čemu přišli. Nezapomeneme na jejich sepsané body, co o anorexii a bulimii vědí.

Čas: 25 minut.

Úskalí: Nedostatečná motivace, chybějící zájem.

3) Anorexie a bulimie – co k tomu dodat.

Cíl: Studenti si rozšíří znalosti o dané problematice. Uvědomí si škodlivost a negativní důsledky poruch příjmu potravy a společně se budou snažit hledat a najít řešení, jak těmto poruchám předcházet a co s nimi dělat.

Metoda: Frontální výuka, skupinová výuka.

Pomůcky: Flipchart (nemusí být), papíry a psací potřeby.

Popis: Vedoucí nyní pohovoří o anorexii a bulimii. Pak se společně budou snažit vymyslet řešení, jak pomoci dívce (případně chlapci) trpící anorexií a bulimií, co ona sama by měla dělat, a jak anorexii a bulimii předcházet. Společně se budeme snažit vymyslet deset pravidel jak anorexii a bulimii předcházet. Požádáme je, aby si tato pravidla zapsali.

Čas: 25 minut.

Úskalí: Vážnoucí diskuse.

4) Od zítřka držím dietu.

Cíl: Studenti se zamyslí nad svým postojem k jídlu.

Metoda: Skupinová výuka, individuální výuka.

Pomůcky: Natištěné pracovní listy.¹³⁷ Psací potřeby. K dispozici bude několik Biblí.

Popis: Každý student nyní dostane pracovní list papíru na samostatné vyplnění. (Poslední bod, kdy se pracuje s Biblí, bude na vyplnění dobrovolný, doporučený pro věřící.) Následně se rozdělí do skupin (mohou zůstat stejné jako na počátku), kde si své poznámky a mínění srovnají, případně se o tom pobaví. Po skončení se opět sejdeme ve velké skupině. Nezapomeneme se zeptat, jak se jim pracovalo, zda si něco sami u sebe uvědomili (pokud to

---

¹³⁷ Pracovní listy jsou opět z knížky Debatník Davida Lynna.

není moc osobní), co by chtěli říct, případně co by chtěli dodat. Povzbuzujeme je, ale nikoho nenutíme, aby mluvil, pokud nebude chtít.

Čas: 15 minut.

Úskali: Neochota se zapojit, mluvit za sebe.

5) Dramatická scénka aneb anorexie a bulimie „v praxi“.

Cíl: Díky zábavnému zpracování tématu si studenti lépe zapamatují poruchy příjmu potravy.

Zároveň dojde u studentů k rozvoji spolupráce.

Metoda: Skupinová výuka, výuka dramatem.

Pomůcky: Krabice látek.

Popis: Studenty opět rozdělíme do skupin. Jejich úkolem bude vymyslet ve skupině scénku, která jakýmkoliv způsobem souvisí s anorexií nebo bulimií, a tuto scénku si nacvičit a ostatním předvést. Ke svému vystoupení budou moci použít i připravenou krabici látek. Tímto způsobem naše setkání zakončíme.

Čas: 25 minut.

Úskali: Obavy vystupovat před druhými.

3.1.5 Páté setkání – multikultura

Cíl setkání: Studenti jsou seznámeni se specifiky jednotlivých kultur a národností, nenásilnou formou dochází k jejich pochopení a toleranci a rozvíjí se také spolupráce a komunikace mezi studenty.

Metody: Frontální výuka, individuální a skupinová výuka, didaktická hra, výuka dramatem, diskuse.

Pozn.: Vedoucí může přijít v nějakém netradičním obleku (např. kimonu apod.).

Aktivity:

1) Uhodni, koho představuješ.

Cíl: Studenti získají zájem o téma, uvědomí si, kolik už o něm ví, a dozví se nové informace.

Metoda: Didaktická hra.

Pomůcky: Podle počtu členů lístky s národností či etnikem, výtvarné potřeby.

Popis: Nejprve řekneme, o jakou hru se jedná, a vysvětlíme pravidla. Každému účastníkovi pak připevníme na záda lístek s nějakou národností či etnikem. Podle počtu účastníků by se měly stejné lístky několikrát opakovat, aby pak bylo možné tímto způsobem vytvořit skupinky. Následně se všichni rozejdou po místnosti a jejich úkolem bude zjistit, co mají

na svých zádech, kým v tuto chvíli jsou. Nemohou se však podívat přímo, ani se přímo někoho zeptat. Ptají se druhých, kteří jim napovídají charakteristikou. Když zjistí, kým jsou, zůstávají dál ve hře a napovídají těm, kteří to ještě nevědí, až se všichni poznají.

Čas: 20 minut.

Úskali: Nerespektování pravidel hry. Prořeknutí se při popisování charakteristiky.

Nyní se všichni rozdělí do skupin podle stejných cedulek.

2) Výtvarné a teoretické zpracování tématu.

Cíl: Studenti se zamyslí nad znaky jednotlivých národností a etnik a rozšíří si své vědomosti. Dojde také k rozvoji spolupráce a komunikace.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Papíry A2 a výkresy A4. Psací a výtvarné potřeby, provázky, časopisy. Informační materiály (kniha, časopis, článek, apod.).

Popis: Každá skupina obdrží výkres a papír. Na papír budou mít studenti ve skupinách za úkol jakýmkoliv způsobem znázornit či ztvárnit svoji skupinu – národnost či etnikum. Na výkres budou mít napsat co nejvíce informací a zajímavostí, které o své skupině vědí. Dostanou pomůcky, dostatek času a mohou se rozejít ke zpracování.

Pozn.: Vedoucí zůstává k dispozici, kdyby některá skupina potřebovala pomoci. K dispozici jsou také nějaké informační materiály. Zdůrazníme však, že je dobré, aby skupina pracovala samostatně. Nejde o výkon.

Čas: 30 minut.

Úskali: Skupiny budou příliš využívat podpurné informační materiály.

3) Prezentace a diskuse.

Cíl: Studenti si rozšíří vědomosti a vzájemně se obohatí svými zkušenostmi.

Metoda: Frontální výuka, diskuse.

Pomůcky: Vytvořené výkresy z předchozí aktivity. Kartičky s informacemi k jednotlivým národnostním či etnickým skupinám. (Tyto kartičky však nejsou nutné.)

Popis: Každá skupina představí svůj výtvar. Po prezentaci vedoucí podá o každé národnosti či etniku nějaké informace. Nyní proběhne povídání. Každý může vyjádřit svůj názor a říct své zkušenosti, které s danými (případně i dalšími) národnostmi či etniky má. Může také doplnit zajímavou informací. Některé zajímavosti může případně říct i vedoucí.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Úskalím se může stát střet názorů.

Na závěr setkání můžeme použít jednu z následujících dvou aktivit.¹³⁸

4) Cesta vlakem.

Cíl: Studenti se zamyslí nad osobním postojem k různým skupinám lidí. Vymění si své názory a pohledy na tyto skupiny. Vzájemně se obohatí a získají jiný náhled. Dojde také k rozvoji komunikace.

Metoda: Skupinová a individuální výuka, diskuse.

Pomůcky: Natištěné papíry se seznamem různých lidí.

Popis: Každý dostane papír se seznamem lidí. Má z nich vybrat tři osoby, se kterými by rád sdílel kupé při týdenní cestě po Evropě a tři, se kterými by rozhodně jet nechtěl. Necháme prostor na zamyšlení a rozhodnutí. Poté se studenti rozdělí do skupin (mohou zůstat stejné) a prodiskutují to ve skupině. Jejich úkolem je se shodnout na třech cestujících, se kterými by rádi jeli a třech, se kterými jet nechtějí. Mohou i v pořadí. Následně skupinky své rozhodnutí s odůvodněním prezentují všem. Může proběhnout volná diskuse, kterou v případě potřeby vedoucí usměrňuje.

Čas: 30 minut.

Úskalí: Větší neshody ve skupinkách.

5) Poznej nás.

Cíl: Zábava. Poznávání různých národností a etnik. Rozvoj komunikace a spolupráce.

Metoda: Výuka dramatem.

Pomůcky: Krabice látek a šátků.

Popis: Studenti opět pracují ve skupinách. Každé skupině předložíme krátký popis nějaké národnosti či etnika a v několika bodech krátký popis situace, kterou mají zahrát jako příslušníci dané skupiny. (Tento popis však dávat nemusíme a můžeme to nechat zcela na studentech, jakou scénku si připraví.) Dáme dostatek času na přípravu. Poté se jednotlivé skupiny prezentují. Ostatní mají za úkol poznat, o jakou národnost či etnikum se jedná.

Čas: 30 minut.

---

¹³⁸ Jedná se tedy o aktivitu číslo čtyři nebo pět.

Úskalí: Neochota hrát scénku.

6) Kolečko s ochutnávkou.

Cíl: Reflexe setkání. Získání zpětné vazby. Možnost ventilace. Příjemné ukončení.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Tácek se sushi.

Popis: Sedíme v kruhu. Účastníci mohou postupně říci, co se jim líbilo, anebo naopak nelíbilo, co je zaujalo, co se dozvěděli, vyjádřit se k aktivitám, apod. Přitom si podávají tácek se sushi. Ten, kdo už promluvil, si může kousek vzít.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Rozpaky.

3.1.6 Šesté setkání – sebevraždy

Cíl setkání: Studenti si uvědomí a případně přehodnotí svůj postoj k sebevraždám a sebevrahům. Dozví se více o dané problematice, o tom, jak mohou rozpoznat, že je druhý člověk v ohrožení, a jak mu mohou pomoci.

Metody: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem, skupinová a individuální výuka, diskuse, didaktická hra, sugestopedie.

Aktivity:

1) Raději bych byl mrtvý.

Cíl: Studenti se zamyslí nad problematikou sebevražd, nad svým postojem k ní a k lidem, kteří mají suicidální tendence. Budou mít možnost o tématu sebevraždy otevřeně hovořit.

Metoda: Skupinová a individuální výuka, diskuse.

Pomůcky: Pracovní list pro každého účastníka.¹³⁹ Několik Biblí.

Popis: Každý student dostane pracovní list, který bude mít za úkol vyplnit. Dáme na to dostatek časového prostoru. Poslední bod na vyplnění, který se přímo týká víry, nebude závazný. Studenti budou mít k dispozici Bible. Po vyplnění se studenti rozdělí do skupin po čtyřech lidech, případně je rozpočítáme. Ve skupinkách budou mít za úkol společně si vyplněné pracovní listy projít, říci si, k jakým závěrům došli. Následně se sejdeme v kruhu a proběhne reflexe o tom, jak se jim ve skupinkách pracovalo, jak se shodli, k čemu došli, v čem se lišili, apod. Popřípadě proběhne i kratší diskuse k některým bodům.

---

¹³⁹ Pracovní listy jsou opět z knížky Debatník od Davida Lynna.

Čas: 50 minut.

Úskalí: Neochota se sdílet. Zranění v důsledku střetu názorů. Někoho se může téma citlivě dotknout.

2) Pád důvěry.

Cíl: Studenti se odreagují, posílí se vzájemná důvěra.

Metoda: Didaktická hra.

Pomůcky: Žádné.

Popis: Dobrovolník si stoupne na stůl zády k okraji. Ostatní utvoří dvě řady čelem k sobě a předpaží ruce. Stojí tak, aby dobrovolník na stole mohl spadnout do jejich připravených rukou a ty aby ho zachytily. Je dobré, když se takto vystřídají všichni. Nikoho však nenutíme. Po této aktivitě proběhne kratičká diskuse. Zeptáme se studentů, jaké to pro ně bylo, na jejich dojmy, pocity. Zároveň řekneme, že i v těžkých chvílích, kdy se mohou cítit osamocení a bezradní, existují lidé, kteří jim mohou pomoci. Není nutné řešit své potíže sebevraždou.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Obavy z pádu, nedůvěra.

3) Chvilka teorie.

Cíl: Studenti získají informace o suicidálním jednání, stanou se způsobilějšími k rozpoznání lidí ohrožených sebevraždou a k tomu, aby jim dokázali vhodně pomoci.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹⁴⁰

Popis: Studentům nyní poskytneme krátký přehled o sebevražedném jednání. Co to sebevražda je, jaké jsou rizikové faktory, které mohou poukazovat na ohrožení suicidou a se kterými se toto ohrožení zvyšuje. Projdeme fáze suicidálního vývoje, mýty, které ve společnosti o sebevraždách kolují. Na závěr nastíníme způsoby, jakými je možné poskytnout pomoc a několik zásad, které je třeba dodržovat při kontaktu s člověkem ohroženým suicidou. Necháme prostor pro případné dotazy.

Čas: 25 minut.

Úskalí: Není.

---

¹⁴⁰ Viz Příloha 9

4) Dopis.

Cíl: Studenti se zamyslí nad utrpením druhého člověka. Uvědomí si, jak by se oni sami snažili pomoci, jak by reagovali.

Metoda: Individuální výuka.

Pomůcky: Papíry, psací potřeby.

Popis: Vyzveme studenty, aby si každý vzal papír a tužku a napsal krátký dopis fiktivnímu příteli, který uvažuje o sebevraždě.¹⁴¹ Zmíníme, že nyní píšeme dopis pouze nanečisto, nicméně pokusy o sebevraždu a sebevražedné myšlenky jsou poměrně časté a každý se může setkat s někým, nebo už někoho zná, kdo takto trpí, a je dobré si teď dát dohromady, co bychom takovému člověku řekli.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Neochota k práci.

5) Sdílení.

Cíl: Studenti se zamyslí nad tím, jaký způsob pomoci lidem ohroženým sebevraždou je vhodný a jaký nikoliv. Budou mít možnost alespoň částečně vyjádřit svůj názor a ventilovat své pocity.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Dopisy vytvořené v předešlé aktivitě.

Popis: Po předchozí aktivitě se sejdeme všichni v kruhu. Vyzveme několik studentů, kteří by chtěli přečíst svůj dopis, a rozvineme kratičkou diskusi. Na závěr dostane každý možnost říci poslední dvě věty (k setkání, tématu apod.). Postupujeme přitom po kruhu. Upozorníme na to, že po tom, co každý řekne své dvě věty, se celý zbytek setkání povede (kromě instrukcí vedoucího) v naprostém tichu.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Nikdo nebude chtít dopis číst, nebo ho budou chtít číst téměř všichni.

6) Ruce, elektrika, zpětná vazba.

Cíl: Emoční vyrovnání, pocit společenství, získání zpětné vazby.

Metoda: Individuální výuka, sugestopedie.

Pomůcky: Krém na ruce pro každou dvojici.¹⁴² Kazeta nebo CD s relaxační hudbou a technika

---

¹⁴¹ Tuto aktivitu jsem čerpala opět z Debatníku, jehož autorem je David Lynn.

¹⁴² Krém si přinesou studenti. Budou na to upozorněni na letáčích informujících o dalším setkání. Několik krémů

na její puštění. Papíry a psací potřeby.

Popis: Po dokončení předchozí aktivity, kdy každý řekne dvě věty, se zahájí mlčení. Instruktor řekne, že za chvíli se budou moci libovolně rozdělit do dvojic. Nyní použijí krémy, které si přinesli. Jejich úkolem bude ve dvojici provést masáž rukou – po dvou minutách se ve dvojici vystřídají. Mohou se rozejít kamkoliv po místnosti. K této aktivitě pustíme relaxační hudbu. Po tom, co se ve dvojici vystřídají, vypne instruktor hudbu. To bude znamení, že se všichni mají sejít zase v kruhu. Tentokrát budou stát. Vedoucím počínaje si všichni pošlou stisk ruky. Tímto se setkání ukončí. Vedoucí pak ještě požádá o krátkou zpětnou vazbu. Budou k dispozici lístečky a psací potřeby. Krátce napsat klady – co se jim na setkání líbilo a zápory – co se jim nelíbilo, nebo co by udělali jinak.

Čas: 10 – 15 minut.

Úskali: Neochota se dotýkat. Nedodržování mlčení.

3.1.7 Sedmé setkání – manželství a domácí násilí

Cíl setkání: Studenti se dozvědí více o vztahu a manželství, o očekávání mužů a žen a budou seznámeni s problematikou domácího násilí.

Metody: Frontální výuka, skupinová výuka, výuka podporovaná počítačem, diskuse, práce s textem.

Aktivita:

1) Ideální partner.

Cíl: Studenti se zamyslí nad tím, jak vidí svého ideálního partnera, jaké o něm mají představy, co od něj očekávají.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Balicí papíry, výtvarné potřeby.

Popis: Studenty rozdělíme do dvou skupin – děvčata a chlapci. V případě velkého počtu děvčat můžeme dívčí skupinu rozdělit na dvě. Vzniknou nám tak tři skupiny. Každé skupině dáme jeden balicí papír, na který obkreslí postavu. Tato postava bude znázorňovat ideálního partnera. Do postavy vepíše co nejvíce vlastností, jaké by podle nich ideální partner měl mít. Ideální je, když se na nich shodnou. Mohou pak očíslovat pět (minimálně však tři) nedůležitějších, které by partner určitě měl mít. Uvedeme, že to, co vytvoří, budou prezentovat na konci setkání.

---

bude připravených v záloze.

Čas: 15 minut.

Úskali: Neshody ve skupince na pěti hlavních vlastnostech.

2) Manželství.

Cíl: Studenti získají základní teoretický přehled o manželství, seznámí se s potřebami mužů a žen, riziky ve vztahu apod.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹⁴³

Popis: Předneseme několik základních údajů týkajících se manželství, zmíníme složky a znaky lásky, projdeme si očekávání mužů a žen, faktory vedoucí k rozpadu vztahu, stádia rozpadu vztahu a důvody nevěř.

Čas: 15 minut.

Úskali: Překvapení či nesouhlas s některými částmi prezentace.

3) Manželské mýty.

Cíl: Studenti se seznámí s manželskými mýty, zamyslí se nad nimi a budou moci případně poopravit některé své názory a postoje.

Metoda: Skupinová výuka, diskuse.

Pomůcky: Natištěné pracovní listy¹⁴⁴, psací potřeby.

Popis: Studenty rozdělíme do skupin podle toho, jak budou sedět vedle sebe po čtyřech. Do každé skupiny dáme jeden natištěný pracovní list, na kterém bude uvedeno několik manželských mýtů, několik pravd a několik sporných bodů. Úkolem ve skupince je rozeznat, co je mýtus, co pravda a co je sporné. Měli by se shodnout. Vždy (ke každému tvrzení) mohou vybrat pouze jednu možnost (tedy co je pravda, co mýtus, co je sporné). Poté se všichni sejdeme a společně si projdeme, jak to skupinky určily a jak je to správně.

Čas: 30 minut.

Úskali: Neshody ve skupinkách, nesouhlas s tím, jak je to správně (co je pravda, co mýtus).

4) Příběh.

Cíl: Studenti se seznámí s problematikou domácího násilí.

Metoda: Skupinová výuka, práce s textem.

---

¹⁴³ Viz Příloha 10

¹⁴⁴ Tyto pracovní listy vezmeme z knihy Eduarda Bakaláře – Psychohry.

Pomůcky: Natištěný příběh o domácím násilí pro každého, nebo několik výtisků několika různých příběhů.¹⁴⁵

Popis: V případě, že máme jeden delší příběh natištěný pro všechny, jej rozdáme a postupně budeme všichni číst, každý odstavec, nebo jeho část, kratší úryvek. Tímto způsobem přečteme celý příběh. Každý nyní může říct jedno až pět slov, nebo jednu větu. (Podle času a našeho uvážení.) V druhém případě, kdy máme připravených více kratších příběhů, se zeptáme, jsou-li nějací dobrovolníci na čtení, kteří by přečetli každý jeden kratší příběh. Případně rozdáme příběhy ke čtení náhodně. Po přečtení může opět každý něco říct, podobně jako v prvním případě.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Neochota číst, zapojit se, něco říct.

5) Domácí násilí.

Cíl: Studenti získají informace o problematice domácího násilí.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹⁴⁶

Popis: Pomocí prezentace si povíme obecně něco k násilí v rodině, řekneme si, co to je domácí násilí, jaká jsou jeho specifika, jaké jsou typy domácího násilí. Projdeme si mýty o domácím násilí, zachytíme portrét oběti domácího násilí, jejího prožívání a soustředíme se na intervenci.

Čas: 40 minut.

Úskalí: Nesoustředěnost.

6) Prezentace.

Cíl: Studenti si vzájemně sdělí, co chtějí od partnera, co od něj očekávají, jaký by měl být.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Vyrobene plakáty z první aktivity.

Popis: Každá skupina, tak, jak je studenti tvořili při první aktivitě, postupně představí ostatním skupinám svůj plakát ideálního partnera, který během první aktivity vytvořila, se všemi vlastnostmi, které na něm uvedla, především však představí pět hlavních vlastností,

---

¹⁴⁵ Jeden delší příběh můžeme vzít z knížky Krizová intervence pro praxi od Naděždy Špatenkové.

¹⁴⁶ Viz Příloha 11

kteřé by jejich ideální partner měl mít. Dochází tak k dobrému obohacení mezi dívčí (přítádně dívčími) a chlapeckou skupinou. Skupina, která právě poslouchá, se pak může k prezentovanému ideálnímu partneru a jeho vlastnostem druhé skupiny vyjádřit. Na závěr nezapomeneme popřát všem dobrého partnera.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Střet mezi skupinami, přítádně ve skupinách.

3.1.8 Osmé setkání – syndrom CAN

Cíl setkání: Studenti jsou seznámeni se syndromem CAN, s jeho negativním dopadem na život dítěte a s možnostmi jeho prevence.

Metody: Frontální výuka, skupinová výuka, výuka podporovaná počítačem, samostatná práce žáků, sugestopedie.

Aktivity:

1) Vzpomínky na dětství.

Cíl: Relaxace, uvedení setkání týkajícího se dětského období.

Metoda: Samostatná práce žáků, sugestopedie.

Pomůcky: Podložky, deky, svíčky, výkresy A3, výtvarné potřeby.

Popis: Setkání začneme relaxační technikou. Ve studentském klubu budou umístěny na podlaze umístěny podložky a deky, kam si studenti budou moci sednout nebo lehnout. Pak je provedeme krátkou relaxací a imaginací v jejíž první části se dotkneme jejich dětství. Po skončení dostanou za úkol nakreslit (nebo nějakým jiným způsobem ztvárnit) právě tu část, ve které jsme se dotkli dětství, co viděli, na co si vzpomněli. Jejich výtvořy si pak můžeme prohlédnout formou galerie. Několik studentů – dobrovolníků můžeme vyzvat, aby o svých výtvořech a o tom, na co si vzpomněli, jaké měli dětství, něco řekli. Tato část je zcela dobrovolná. Také se někdo ze studentů může sám zeptat na obrázek, který ho zaujal. Student, který je autorem tohoto obrázku může (avšak nemusí) odpovídat. Dotkneme se toho, že někdo má na dětství dobré vzpomínky, u někoho to může být obtížnější. Jsou však i děti, které v dětství zažívali skutečně těžké chvíle. Tímto způsobem se dostáváme k syndromu CAN.

Čas: 45 minut.

Úskalí: U někoho se může otevřít vnitřní zranění. Vznikne potřeba ošetřit emoce. Dalším úskalím může být neochota přihlásit se ke svému dílu, mluvit o něm.

2) Příběhy dětí.

Cíl: Studenti se pomocí konkrétních příkladů seznámí se syndromem CAN.

Metoda: Skupinová výuka.

Pomůcky: Natištěné příběhy týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí, papíry, psací potřeby, flipchart.¹⁴⁷

Popis: Studenty rozdělíme do skupin po pěti podle měsíce jejich narození. Každé skupině dáme tři příběhy týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Jejich úkolem bude tyto příběhy si projít a zkusit vypsát v bodech, jak by se mohlo projevovat týrané, zneužívané a jak zanedbávané dítě, jak bychom mohli poznat, že dítě trpí syndromem CAN. Po dokončení se sejdeme ve velké skupině. Každá skupinka řekne, co měla za příběhy a na čem se shodla jako na projevech týraného, zneužívaného, a v neposlední řadě zanedbávaného dítěte. Tyto projevy, nebo znaky, podle kterých bychom mohli ono dítě poznat, vedoucí zapisuje na flipchart. Všimneme si opakujících se bodů.

Čas: 25 minut.

Úskalí: Příliš velké překvapení a těžké přijímání toho, že dochází k týrání, zneužívání a zanedbávání dětí takovým způsobem, jaký viděli na příkladech.

3) Syndrom CAN – trocha teorie.

Cíl: Studenti získají informace o syndromu CAN.

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace.¹⁴⁸

Popis: Na předchozí aktivity navážeme tím, že nyní se na syndrom CAN podíváme komplexně a doplníme si ty body a znaky, které jsme při naší společné práci zapomněli, a které by nám také mohly pomoci v rozpoznávání. Projdeme si syndrom CAN obecně (definice apod.), pak rozvedeme tělesné týrání, psychické týrání, sexuální zneužívání a zanedbávání. Okrajově se věnujeme také zvláštním formám CAN. Dotkneme se rizikových dospělých, dětí i situací. Zaměříme se na varovné příznaky či symptomy, které mohou poukazovat na to, že se jedná o týrané, zneužívané a zanedbávané dítě. Dotkneme se krizové intervence týkající se syndromu CAN a společně se zamyslíme nad prevencí.

---

¹⁴⁷ Příběhy můžeme vzít z knížky Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě od Dunovského, Dytrycha, Matějčka a kol.

¹⁴⁸ Viz Příloha 12

Čas: 30 minut.

Úskali: Předpokládáme, že studenti se s touto problematikou dosud spíše nesetkali. Při větším zaměření na toto téma se mohou objevit nejrůznější emoce (hněv, odsuzování, znechucení, zděšení, překvapení apod.).

4) Relaxační techniky.

Cíl: Uvolnění, odstranění negativních emocí.

Pomůcky: Podložky, deky, plastové relaxační míčky, relaxační hudba a technika k přehrávání.

Popis: Nejprve řekneme zadání, co bude probíhat. Studenti se pak rozdělí do dvojic. Každá dvojice si může vzít jeden relaxační míček. Ve dvojici si nejprve jeden lehne na břicho a druhý jej bude masírovat míčkem. Po pěti minutách se vymění. V případě, že by se někdo nechtěl této techniky zúčastnit, je možné nabídnout druhou variantu, a to tu, že oba ve dvojici sedí, jeden má zavřené oči a druhý provádí pomocí rukou jemnou masáž hlavy a ramenou. Opět se po pěti minutách vymění. Každý si může vybrat jeden z těchto dvou způsobů. K tomu jim pustíme jemnou hudbu. Relaxace probíhá v tichu. Závěrečné minuty můžeme využít několika způsoby. Mohou si vyzkoušet druhou variantu (než tu, kterou si vybrali) nebo mohou jen ležet (případně sedět) a vnímat hudbu (přitom mají zavřené oči), nebo je můžeme krátce provést technikou vnímání vlastního dechu, uvolňování svalů a napětí.

Čas: 20 minut.

Úskali: Obavy z doteku a tělesného kontaktu.

3.1.9 Deváté setkání – telefonická krizová intervence¹⁴⁹

Cíl setkání: Studenti získají základní informace o krizové intervenci a náhled do TKI. Naučí se, jak zvládat obtížné telefonáty a jakým způsobem mohou pomoci lidem v nouzi.¹⁵⁰

Metody: Frontální výuka, partnerská výuka, výuka podporovaná počítačem, předvádění, samostatná práce.

Aktivity:

1) Prezentace.

Cíl: Studenti se seznámí s problematikou. Budou jim nastíněny možnosti, jak mohou pomoci lidem v krizových situacích.

---

¹⁴⁹ Dále též TKI.

¹⁵⁰ Mnohé se dá využít i při krizové intervenci tváří v tvář a v běžném životě. Toto setkání povedou pozvaní lektori. (Případně pedagog AG s dobrovolníkem.)

Metoda: Frontální výuka, výuka podporovaná počítačem.

Pomůcky: Technické vybavení k promítnutí powerpointové prezentace, připravená prezentace¹⁵¹, flipchart.

Popis: Lektoři studenty seznámí se základy krizové intervence se zaměřením na TKI, věnují se krizi jako takové a následně se soustředí na témata domácího násilí, znásilnění a sebevraždy.

Čas: 1 hodina.

Úskalí: Nepozornost.

2) Zachyt' emoce, zachyt' zvuky.

Cíl: U studentů se rozvine schopnost vnímat emoce a zvuky.

Metoda: Předvádění.

Pomůcky: Papíry a psací potřeby.

Popis: Lektoři předvedou dynamický rozhovor plný zvuků a emocí. Studenti mají zavřené oči. Jejich úkolem pro tuto chvíli je pozorně naslouchat. Po skončení rozhovoru si zapíší všechny emoce a zvuky, které zachytili. Pak si je vzájemně představí.

Čas: 10 minut.

Úskalí: Nerespektování pravidla zavřených očí.

3) Zásady práce...

Cíl: Studenti si prohloubí znalosti o práci s mlčením, pláčem, panikou a agresí.

Metoda: Frontální výuka, partnerská výuka.

Pomůcky: Natištěný materiál pro každého účastníka.¹⁵²

Popis: Studenti dostanou natištěný materiál se zásadami práce s mlčením, pláčem, panikou, agresí a pláčem po telefonu. Každému tématu bude věnováno 10 minut, ve kterých lektoři ke každému tématu něco řeknou, projdou natištěné zásady a studenti si vždy ve dvojicích práci s danou problematikou přímo vyzkoušejí (Jeden bude hrát klienta, druhý intervenanta. Následně se vystřídají. Budou přitom sedět na židlích zády k sobě.)

Čas: 40 minut.

Úskalí: Zlehčování či devalvace nácviků.

---

¹⁵¹ Viz Příloha 13

¹⁵² Tento materiál vezmeme ze skript Telefonické krizové intervence občanského sdružení „D“ a z knížky Krizová intervence pro praxi od Naděždy Špatenkové a kol.

4) Dotazy, jak vidím setkání.

Cíl: Studenti dostanou možnost ujasnit si některé body. Budou se moci zeptat na to, co nebylo řečeno, čemu nerozuměli, případně co by chtěli doplnit. Lektori a vedoucí získají zpětnou vazbu.

Metoda: Samostatná práce.

Pomůcky: Papíry, psací potřeby, košík.

Popis: Studenti budou mít v průběhu celého setkání možnost psát dotazy lektorům. Na závěr setkání lektori některé dotazy zodpoví. Studenti budou mít možnost se zeptat i ústně. Následuje požádání o vyplnění zpětné vazby (co se jim líbilo, nelíbilo, co je zaujalo, co by chtěli změnit či doplnit.) a rozloučení.

Čas: 10 minut.

Úskali: Neochota psát reflexi, spěch.

ZÁVĚR

Tato práce je věnována Arcibiskupskému gymnáziu v Kroměříži. V první kapitole jsme nastínili vývoj školství v Kroměříži od jejího založení. Čtenář si tak mohl udělat představu o stavu školství v Kroměříži, do kterého jako další dějinný bod vešlo Arcibiskupské gymnázium. Jak bylo uvedeno, a jak píše Peřinka, Kroměříž vznikala už před rokem 1110. (Srov. PEŘINKA, 1940, 11) Základy školství položil biskup Bruno ze Schauenburku, když v druhé polovině 13. století založil farní školu při chrámu sv. Mořice. (Srov. STRÍŽOVÁ, 1981, 21) Školství se sice dále rozvíjelo, nicméně podle dochovaných údajů nebyla vyjma let 1636 – 1643 v Kroměříži žádná vyšší škola.¹⁵³ Bylo tedy možné dosáhnout pouze základního vzdělání. Zlom přinesl až rok 1687, kdy, jak píše Jůza a kol., Karel z Lichtenstejn-Castelkorna uvedl do Kroměříže piaristy a založil piaristické gymnázium. (Srov. JŮZA, a kol., 1963, 39) Toto gymnázium mělo značný význam nejen pro Kroměříž, ale také pro později založený chlapecký seminář, z něhož se vyvinulo Arcibiskupské gymnázium. Proto jsme vzdělávacímu působení piaristů v Kroměříži věnovali v této práci více pozornosti.

V první kapitole jsme se dále věnovali historii Arcibiskupského gymnázia. Zachytili jsme události, které předcházely jeho založení a následně jsme se soustředili na založení samotné a další vývoj Arcibiskupského gymnázia. Historie Arcibiskupského gymnázia je už od svého počátku velmi bohatá, ale také dosti bolavá. Rozdělili jsme ji na dvě období. První období (1854 – 1911) začalo založením chlapeckého semináře pro předvýchovu kléru pastýřským listem arcibiskupa Bedřicha Egona Fürstenberka. Později se v toto chlapeckém semináři začalo i vyučovat. Úřední název semináře zněl „Diecéšní učiliště pro předměty gymnasiální při arcibiskupském semináři v Kroměříži“. V prvním období tedy ještě nebylo Arcibiskupské gymnázium gymnáziem v plném slova smyslu. Druhé období (1911 – 1950) začalo získáním práva veřejnosti a skončilo zrušením semináře i gymnázia. V závěrečné části této kapitoly jsme uvedli vzpomínky absolventa gymnázia J. Petruchy.

Arcibiskupské gymnázium bylo slavnostně znovuotevřeno 1. 9. 1991. Jde o školskou právnickou osobu, jejímž zřizovatelem je Arcibiskupství olomoucké. V současné době má škola 450 studentů.¹⁵⁴ Působí zde padesát učitelů a patnáct vychovatelů. Součástí Arcibiskupského gymnázia je knihovna, jídelna, domov mládeže a školní klub. Studentům je

---

¹⁵³ Jednalo se o jezuitskou vyšší školu latinskou. (Srov. ŽOUREK, 1948, 35)

¹⁵⁴ Na rozdíl od dřívější doby, kdy bylo gymnázium výlučně chlapecké, tvoří dívky v současné době většinu.

na Arcibiskupském gymnáziu nabídnuto vhodné prostředí ke studiu i osobnímu rozvoji. Gymnázium nabízí studentům četné možnosti a studenti se sami aktivně na činnosti školy podílejí. Studenti mají možnost zpívat ve sboru AVE, sami si vedou scholu, skaut a další aktivity. Jako orgán studentské samosprávy funguje na AG studentský parlament, který zasahuje do dění školy, pořádá výjezdy a nejrůznější akce. Na gymnáziu funguje také Rada rodičů jako poradní orgán ředitele školy. Na prevenci sociálně patologických jevů se zaměřuje šestičlenný tým složený z ředitele gymnázia, školního kaplana, hlavní vychovatelky, výchovného poradce, metodika prevence a jednoho pedagoga. Na domově mládeže bydlí v současné době 220 studentů. Domov mládeže poskytuje studentům velmi dobré výchovné prostředí spolu se širokou nabídkou volnočasových aktivit. Arcibiskupské gymnázium je církevní školou a je proniknuto tímto duchem. Evangelium tvoří základ pedagogického působení. Na gymnáziu působí školní kaplan, přítomen a k dispozici studentům je zde i bratr jáhen. Najdeme zde také pastorační centrum, kde v současné době působí tři pastorační asistentky. K dispozici studentům i pedagogům jsou dvě školní kaple.

Poslední kapitolou tohoto projektu je návrh na rozšíření volnočasových aktivit, a to konkrétně ročním cyklem zaměřeným na prevenci sociálně patologických jevů, krizovou intervenci a multikulturní výchovu. Půjde o devět setkání v rámci jednoho školního roku nad aktuálními a potřebnými tématy. Tento cyklus si klade za cíl kromě prevence, jak již má uvedeno přímo ve svém názvu, také větší seznámení studentů s danou problematikou, rozšíření jejich znalostí a schopností postavit se k dané problematice. Má za úkol konkrétním způsobem přispět a podpořit již probíhající prevenci. V rámci této práce jsme navrhli na jednotlivá setkání tato témata: závislosti, šikana, sekty a nová náboženská hnutí, poruchy příjmu potravy, multikultura, sebevraždy, manželství a domácí násilí, syndrom CAN, telefonická krizová intervence. Myslíme však, že by bylo dobré, kdyby cyklus neskončil pouze těmito vybranými tématy, ale kdyby se po skončení tohoto cyklu vytvořil další, jemu podobný se zaměřením na prevenci sociálně patologických jevů. Připojujeme to zde jako návrh k dalšímu zpracování. Mohlo by být i vhodné uskutečnit, případně zopakovat některá tato témata či setkání v rámci etické či náboženské výchovy, případně v rámci předmětu základů společenských věd.¹⁵⁵

---

¹⁵⁵ Pokud to bude z časového hlediska, plánů výuky a dalších podstatných hledisek možné.

BIBLIOGRAFIE

- Aktuality z DM. *Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 13. 3. 2010]. Stránky gymnázia. Dostupné na internetu: <http://www.agkm.cz/>.
- BEKÁREK, Š. Arcibiskupský chlapecký seminář – 150 let, a co dál... In *Almanach Arcibiskupského chlapeckého semináře 1854 – 2004*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2004.
- BERNARDOVÁ, M. *Historická Kroměříž*. 1. vyd. Kroměříž: Okresní pedagogické středisko Kroměříž, 1990. Díl X. Moravští a olomoučtí biskupové, arcibiskupové a Kroměříž.
- BLAŽEK, J. Arcibiskupské gymnásium a seminář. In *Kroměříž – město a okolí*. 1. vyd. Brno: Národohospodářská propagace ČSR. Rok vydání neveden.
- BOMBERA, J. Pěvecký seminář v Kroměříži. In *Studie muzea kroměřížska '89*. 1989. ISBN 80-85048-06-X.
- BREITENBACHER, A. Z minulosti Kroměříže. In *Kroměříž – město a okolí*. 1. vyd. Brno: Národohospodářská propagace ČSR. Rok vydání neveden.
- ČECHMANOVÁ, A. *Vnitřní řád Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*.
- ČERVINKA, A. *Významné osobnosti Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*. 1. vyd. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2007.
- Domov mládeže. *Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 6. 3. 2010]. Stránky gymnázia. Dostupné na internetu: <http://www.agkm.cz/>.
- DVOŘÁKOVÁ, J. Školní knihovna. In *Výroční zpráva za rok 2006/2007*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2007.
- DVOŘÁKOVÁ, J. Školní knihovna. In *Výroční zpráva za rok 2008/2009*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2009.
- FIŠER, Z., KROUPA, J. *Kroměříž – průvodce městem*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 1991. ISBN 80-85048-26-4.
- GARRONE, G., JAVIÉRRE, A. *Katolická škola*. Praha: sekretariát české biskupské konference, 1994. Cit. z <http://skolstvi.cirkev.cz/>.

- GERÁKOVÁ, M. Domov mládeže AG v Kroměříži. In *Almanach - Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži : 1991 – 1996*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1996.
- GERYKOVÁ, L. Naše ALMA MATER. In *Almanach 1991 – 2001 vydaný k 10. Výročí znovuoobnovení Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2001.
- HONZÍKOVÁ, M. Studentský parlament. In *Výroční zpráva za rok 2008/2009*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2009.
- JOCKL, Z. Jak plnil arcib. seminář své sociální poslání. In *XXV. Jubilejní výroční zpráva Arcibiskupského gymnasia v Kroměříži za školní rok 1934 - 1935*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1935.
- JÚZA, V., KRSEK, I. a kol. *Kroměříž*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1963.
- Knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži. *Školní knihovna AG KM*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 27. 2. 2010]. Stránky školní knihovny. Dostupné na internetu: <http://www.agkm.cz/knihovna/index.htm>.
- KOUTNÝ, V. In *Almanach Arcibiskupského chlapeckého semináře 1854 – 2004*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2004.
- MIKULÁŠEK, F. České střední školství v Kroměříži. In *Kroměříž – město a okolí*. 1. vyd. Brno: Národohospodářská propagace ČSR. Rok vydání neveden.
- NOVÁKOVÁ, Y. Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži od r. 1991 až 1996. In *Almanach - Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži : 1991 – 1996*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1996.
- ONDRÁČEK, L. Prezidentské volby 1994. In *Almanach - Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži : 1991 – 1996*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1996.
- Partnerská města. *Město Kroměříž – oficiální stránky*. [on-line], [aktualizace nevedena], [cit. 4. 3. 2010]. Stránky města Kroměříže. Dostupné na internetu: <http://www.mesto-kromeriz.cz/stranka.asp?kod=12&modul=navstevnik&map=23>.
- PAVEL, J. Studentský parlament. In *Výroční zpráva za rok 2007/2008*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2008.
- PEŘINKA, V. *Dějiny města Kroměříže*. 1. vyd. Kroměříž: Místní národní výbor v Kroměříži, 1940.

- POSPÍŠIL, J. *Kroměříž – perla Moravy*. 1. vyd. Kroměříž: TAPP, 2001.
- STRÍŽOVÁ, J. *Vývoj českého školství na Kroměřížsku v letech 1848 – 1918* (diplomová práce). Brno: FF UJEP, 1981.
- Stručná historie a současnost církevního školství v ČR. *Církevní školství*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 18. 2. 2010]. Stránky církevního školství. Dostupné na internetu: <http://skolstvi.cirkev.cz/>.
- Studium na AG. *Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 27. 2. 2010]. Stránky gymnázia. Dostupné na internetu: <http://www.agkm.cz/>.
- SVÁTEK, J. Piaristické školy v Kroměříži. In *Studie muzea kroměřížska '89*. 1989. ISBN 80-85048-06-X.
- Školy podle zřizovatele. *Církevní školství*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 27. 2. 2010]. Stránky církevního školství. Dostupné na internetu: <http://skolstvi.cirkev.cz/Skoly/Podle-zrizovatele>.
- TKADLČÍK, F. Žakovská samospráva. In *XXX. Výroční zpráva za školní rok 1946 – 1947*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1947.
- VALENTOVÁ, P. Semináře o interaktivní výuce na Arcibiskupském gymnáziu. *Týdeník kroměřížska*, prosinec 2009, roč. 8, č. 51, s. 20.
- VALENTOVÁ, P. Syntéza vzdělávacího programu ICT a vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a příroda a Člověk a společnost. In *Výroční zpráva za rok 2008/2009*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2009.
- Vítejte na stránkách smíšeného pěveckého sboru AVE. *Smíšený pěvecký sbor AVE*. [on-line], [akt. nevedena], [cit. 27. 2. 2010] Stránky sboru AVE. Dostupné na internetu: <http://ave.unas.cz/>.
- VRANÍK, E. Vývoj kroměřížského národního školství. In *Kroměříž – město a okolí*. 1. vyd. Brno: Národohospodářská propagace ČSR. Rok vydání neveden.
- *Výroční zpráva za rok 2008/2009*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 2009.
- *XXV. Jubilejní výroční zpráva Arcibiskupského gymnasia v Kroměříži za školní rok 1934 - 1935*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1935.
- *XXX. Výroční zpráva Arcibiskupského gymnasia v Kroměříži za školní rok 1946 – 1947*. Kroměříž: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, 1947.

- ZUBER, R. Dějiny arcibiskupského gymnázia v Kroměříži. In *Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži 1854 – 1950*. Kroměříž, 1991.
- ŽOUREK, J. Školství na Kroměřížsku. In PÁLENÍČEK, L. *Naše Kroměříž*. Praha: Zemský cizinecký svaz, 1948.

- Vyprávění Anny Čechmanové, vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.
- Vyprávění Ing. Marie Kvapilíkové, pastorační asistentky na Arcibiskupském gymnázium v Kroměříži.
- Vyprávění Kateřiny Pískové, absolventky Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, bývalé vedoucí scholy, skautu a Sputniku.
- Vyprávění Mgr. Marty Haluzové, vedoucí studentského klubu Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.
- Vyprávění Mgr. Štěpána Bekárka, ředitele Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.
- Vyprávění Mgr. Vojtěcha Ševčíka, zástupce vedoucí vychovatelky Domova mládeže Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.
- Vyprávění Ondřeje Talaše, studenta Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži, vedoucího Sputniku.
- Vyprávění P. Mgr. Pavla Stušky, školního kaplana Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.
- Vyprávění PaedDr. Aranky Řezníčkové, metodičky prevence na Arcibiskupském gymnázium v Kroměříži.
- Vzpomínky J. Petruchy, absolventa Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1 Zakládací listina Chlapeckého semináře v Kroměříži
- Příloha 2 Zřizovací listina Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži
- Příloha 3 Potvrzení o zařazení Arcibiskupského gymnázia do sítě církevních škol
- Příloha 4 Potvrzení o nástupnictví Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži
- Příloha 5 Nabídka duchovního programu v kaplích Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži
- Příloha 6 Prezentace na první setkání – vložené CD
- Příloha 7 Prezentace na druhé setkání – vložené CD
- Příloha 8 Prezentace na třetí setkání – vložené CD
- Příloha 9 Prezentace na šesté setkání – vložené CD
- Příloha 10 Prezentace na sedmé setkání I – vložené CD
- Příloha 11 Prezentace na sedmé setkání II – vložené CD
- Příloha 12 Prezentace na osmé setkání – vložené CD
- Příloha 13 Prezentace na deváté setkání – vložené CD